

**Излагање програма Владе Републике Србије
кандидата за председника Владе
Милоша Вучевића**

1. мај, 2024. године

Поштована председнице Народне скупштине Републике Србије,
поштовани народни посланици,

Ваша светости, уважени достојанственици традиционалних цркава и верских заједница,
ваше екселенције, представници дипломатског кора,
поштовани грађани Србије, браћо и сестре, даме и господо

УВОД

Да живимо у време геополитичке стабилности, мирољубиве сарадње и општер напретка у свету, ово би била прилика да се констатује да су резултати Владе Републике Србије остварени у пет претходних мандата, када су српске владе предводили садашњи шеф државе и актуелна председница Народне скупштине, изврсна одскочна даска за скок у будућност и да су нам нове победе загарантоване. Необориви и егзактни показатељи сведоче да је реч о најуспешнијим владама у новијој историји Србије и у том смислу, Влада коју ћу предводити биће у највећој могућој мери влада континуитета. Кажем у највећој могућој мери, јер због усложњавања геополитичких околности и међународног положаја Србије, будући успеси наше земље и друштва неће зависти искључиво од нас самих и наше способности да стратешки планирамо будућност. Ипак, верујем у снагу нашег народа и његову љубав према отаџбини и слободи као у нашу снагу и утемељење да превазиђемо све сциле и харибде.

Захваљујући снажној и убедљивој подршци грађана Србије, државно и национално одговорној политици председника Александра Вучића, Српске напредне странке и других политичких странака које су са нама делиле добро и зло, наша држава је након фискалне консолидације започете 2014. године, ушла у фазу прогресивног развоја без премца у својој новијој историји, и тај развој је, са изузетком времена пандемије ковида, био предвидив и стабилан и подразумевао је стално померање граница наших успеха, али и очекивања грађана.

Не можемо, међутим, да дозволимо да будемо равнодушни и у samozаваравању да нас се не тичу и не дотичу турбулентна дешавања у нашем ближем и даљем окружењу, јер иако објективно сукоби којима смо сведоци широм света немају никакве везе са нама, други ће се, ако ништа друго, постарати да они и те како имају везе са нама. У историји је процес прерасподеле моћи у свету ретко пролазио без сукоба и ратова великих размера. Остаје нам да се надамо да је људски род сазрео довољно да ту транзицију овога пута изведе на колико толико миран начин, иако нам регионални сукоби којима смо сведоци дају много разлога за стрепњу.

Што су догађаји у свету драматичнији, то мале државе имају већу потребу за непрестаним изналажењем начина да се прилагоде у борби за сопствени опстанак. Да би се ефикасно могла водити једна тако деликатна и прилагодљива политика, која ће онемогућити да постанемо невољна жртва светских вихора, потребан нам је снажан корен. Верујем да нема никога ко се не би сложио да тај корен у најмању руку треба да садржи непоколебљиве и свим минулим вековима потврђене колективне вредности, јаке институције, вредан рад, најшири могући друштвени консензус о кључним питањима од заједничког интереса, као и стабилну и функционалну владу која ће успешно предвиђати изазове, ићи им у сусрет, отклањати сваку опасност и користити ма и најмању прилику да Србија сваког дана буде јача него претходног.

СПОЉНА ПОЛИТИКА

Говорити о спољној политици данас, у времену у којем се свет мења никада забележеном, а понекад и тешко разумљивом брзином, свакако није лако. Но, управо због тога, због бура и олуја које ударају са свих, понекад и са најмање очекиваних страна, спољна политика наше невелике, али поносне земље мора бити чврсто утемељена на јасним и општеприхватљивим принципима, а два угаона камена, којима је наше деловање према спољном свету омеђио још Александар Вучић ступајући на место председника Владе пре десет година, јесу политичка независност и војна неутралност. Влада коју ћу предводити, ако ми укажете поверење, ни у ком случају неће одступати са тог пута, водећи се притом у спољној политици принципима који су уткани у Оснивачку повељу организације Уједињених нација, али и овде већ помало неправедно заборављеног Покрета несврстаних, чији смо некада били оснивач, а у чијем раду данас учествујемо у својству посматрача, јер верујемо у бољи и праведнији свет заснован на начелима мирне коегзистенције, суверене једнакости међу нацијама и ненасилног решавања спорова.

Мир за нас нема цену и увек ћемо давати подршку његовом достизању тамо где га данас најалост нема, односно његовом очувању тамо где је угрожен. Када су у питању неки од нас удаљени делови света, то подразумева нашу спремност да увек пружимо своје добре услуге завађеним странама, уколико саме сматрају да таква улога Србије може бити од користи, као што је то био случај више пута у скорој прошлости. Но, када је у питању наш регион, допринос Србије у очувању мира и стабилности биће активан и континуиран. Када говоримо о нашем залагању за очување мира и стабилности на Западном Балкану, то није нешто што проистиче само из вредности и принципа којима се водимо, већ представља и израз наших веома практичних интереса. Наиме, свакоме би морало бити јасно да све оно што смо постигли у претходних десет година, од развоја инфраструктуре, па до раста плата и пензија, да ништа од тога не би заправо било могуће да нисмо имали мирно и стабилно окружење у претходној деценији. Исто тако, ниједан од циљева нашег социо-економског развоја неће бити достижан уколико мир и стабилност буду угрожени у времену пред нама. С тим у виду, ми смо спремни да уложимо пуно труда, енергије, па и ресурса сваке врсте у очување мира и стабилности у региону. Спремни смо да зарад тог циља понешто и жртвујемо, али постоји само једна ствар коју не можемо и нећемо жртвовати, а то су животи наших људи. Ова црвена линија је повучена на тачно оном месту на којем би је повукла и свака друга демократска држава европског континента и ја молим наше међународне партнере да то приме к знању.

Пуноправно чланство у Европској унији остаје стратешки циљ Републике Србије и Влада коју ћу предводити наставиће са посвећеним радом на испуњавању свих постојећих критеријума кроз спровођење реформских процеса који су, у крајњој линији, корисни за наше грађане и нашу привреду. Не можемо, међутим, игнорисати чињеницу да се из године у годину процес приступања Европској унији све више оигтеређује новоуведеним политичким критеријума, који раније нису постојали. Шта ће нам бољи доказ за ово о чему

говорим од тога да Европска комисија, ценећи наш напредак у реформским процесима, већ три године заредом препоручује отварање новог кластера преговарачких поглавља са нашом земљом, али да се таква одлука блокира на седницама Европског савета, јер Србија не испуњава очекивања појединих великих и моћних држава чланица? Када се пређе са правила која су важила за све на некаква очекивања, која нису дефинисана нити Копенхашким критеријума, нити усвојеним Преговарачким оквиром, јасно је да се тиме улази на терен суште политике. А о каквим очекивањима се заправо ради, мислим да је то свима познато. Наравно, у питању је жеља неких да се Србија понизи прихватањем једнострано проглашене независности Косова и Метохије на овај или на онај начин, као и да се придружи режиму санкција према Руској Федерацији, што би на концу водило ка истом резултату. Одговор Србије на све то мора се базирати на дугом историјском искуству нашег народа, које нас учи томе да нас велики и моћни понекад могу поразити, али нас не могу понизити. Понизити можемо једино сами себе, а то ни у ком случају нећемо учинити, јер смо свесни да нема тог просперитета и боље будућности која се може градити на темељима колективног понижења.

Понављам, пуноправно чланство у Европској унији остаје стратешки циљ Републике Србије и напорно ћемо радити на његовом достизању, јер је то у најбољем интересу наше привреде која је саставни део толико јединствених ланаца вредности који завршавају на тржишту Европске уније, а самим тим и у интересу државе и свих наших грађана. Ипак, на самој Европској унији и њеним кључним државама-чланицама је да коначно отворе врата за нове чланице када превазиђу тзв. „замор од проширења“ и спроведу унутрашње реформе у процесу одлучивања. То је нешто што се не рефлектује само на Србију, пошто видимо да су та врата још увек затворена и за оне „добре ђаке“ у нашем региону који испуњавају и критеријуме и ненаписана очекивања, па ипак не напредују на путу ка чланству брже од Србије и, верујте ми када кажем, нико од њих и неће ступити у чланство Европске уније пре нас.

Да не буде никакве забуне, ми у потпуности разумемо све изазове са којима се Европска унија данас суочава и унутрашње препреке које оптерећују процес проширења. Препознајемо, притом, и добру вољу многих у Бриселу и престоницама европских држава да се Западни Балкан структурно, па макар то било и поступно, интегрише у јединствено европско тржиште. То одговара нашим тежњама и потреби за убрзаном конвергенцијом са ширим централно-европским окружењем. Високо ценимо како финансијску, тако и стручну подршку Европске уније и активно ћемо радити на свим програмима и пројектима који ће нас на функционалан и практичан начин ближе повезати са Европском унијом. Најбољи пример за тако нешто представљају тзв. „зелене траке“ за брзи прелаз наших камиона преко граница Шенгенског простора, уведене током пандемије ковида, које је потребно сада проширити, како у смислу квалификованих оператера, тако и у смислу категорија роба које су обухваћене.

Не можемо говорити о европским интеграцијама, а да не говоримо уједно и о економској интеграцији унутар нашег региона, будући да се ради о високо комплементарним

процесима. Србија представља географски центар Западног Балкана, једина смо држава која се граничи са свима у региону, а заслугом претходних Влада изборили смо се и за улогу несумњивог економског мотора на овом делу континента. За нас су од великог значаја све иницијативе којима се бришу административне и сваке друге баријере за економску сарадњу држава Западног Балкана, било да говоримо о Берлинском процесу или о Отвореном Балкану, који је увек спреман да иде један корак испред и остаје отворен за све који желе да му се придруже. Економска интеграција региона представља рачуницу у којој свако добија, а Србија као централна и највећа држава, свакако највише.

Стратешко опредељење за чланство у Европској унији ни у ком случају не значи да смо спремни да занемаримо даље развијање односа са нашим традиционалним пријатељима. Неки од њих су можда географски удаљени, али те баријере у 21. веку све више губе на значају. Морамо бити способни да препознамо дух времена и то да гро глобалног раста већ данас долази са простора Азије, Африке и Латинске Америке, на којима би требало појачати наше присуство.

Посебно бих истакао значај стратешког партнерства Републике Србије са Народном Републиком Кином, које ће током ове године бити крунисано ратификацијом и ступањем на снагу Споразума о слободној трговини, чиме ће нашим привредницима бити отворена врата великог кинеског тржишта. Упркос опречним ставовима многих на западу, за нас Кина представља пријатељску државу, беневољентног партнера и поузданог савезника у одбрани нашег територијалног интегритета, а наша позиција према „политици једне Кине“ неће се мењати. Веома се радујем скорој посети председника Сија Београду и сигуран сам да ће она означити нову етапу у развоју челичног пријатељства Србије и Кине.

Србија се не може и неће одрећи пријатељства са Русијом, чији народ сматрамо братским, баш као што је то случај и са Украјинцима. Пријатељство се приказује и доказује у тешким временима и ако данас можда нисмо у могућности да у практичном смислу помогнемо нашим руским пријатељима, сасвим сигурно им нећемо ничим одмоћи.

Подсетио бих све присутне да је трагични рат у Украјини почео 24. фебруара 2022. године. Савет за националну безбедност Републике Србије је већ наредног дана усвојио закључак у 15 тачака, који је потом потврђен и од стране Владе Републике Србије. Тим закључком је дефинисана принципијелна позиција Србије. Ми смо јасно осудили напад Русије на Украјину, али исто тако смо изразили и своје неслагање са политиком санкција против Руске Федерације, којима не желимо да се придружимо. Немам никакве сумње у то да ће притисци на Србију да промени своју политику према овом ратном сукобу бити настављени, али наше је опредељење да истрајемо на истим позицијама, будући да је та политика издржала тест времена током дугих 26 месеци рата. За нас је територијални интегритет Украјине неприкосновен и свакога унутар међународне арене можемо да погледамо у очи, укључујући и оне који су брутално и агресивно нарушили територијални

интегритет Србије. Пред њих је довољно поставити огледало, баш као што је то учинио председник Републике Србије Александар Вучић својим обраћањем на заседању Генералне скупштине Уједињених нација.

Сједињене Америчке Државе су светска сила. Извесно, најмоћнија земља на свету. Наравно да је у најбољем српском интересу да градимо што је могуће боље односе са Американцима. И то ћемо и чинити. Тамо где постоје фундаментална неслагања, као када је реч о статусу Косова и Метохије, ми ћемо неуморно понављати наш став и никада од њега нећемо одустати. Радићемо колико год је то потребно да нас наши амерички партнери чују и, што је више могуће, уваже наше аргументе. У сферама у којима се наши и амерички интереси поклапају, радићемо вредно и посвећено на томе да степен сарадње буде још виши, а корист за наш народ још већа. Чврсто верујем да наши односи поново могу бити на високом нивоу, а да период који је отпочео 1991. године, око чије интерпретације се политички вероватно никада нећемо сложити, може напokon прећи на поље историје и трезвеног сагледавања чињеница стручне јавности, са обе стране.

Сумирајући овај део излагања, желим још једном да нагласим то да ће спољна политика Владе под мојим руководством своје утемељење имати у националним интересима Републике Србије, који подразумевају како одбрану територијалног интегритета наше отаџбине, тако и чување свих наших развојних потенцијала. То су два лица једне исте медаље, без којих нема изградње просперитета и боље будућности за нашу децу и нараштаје који долазе.

НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ

Стуб националне безбедности наше земље су Министарство одбране и Војска Србије који су у претходној, изузетно тешкој години показали висок ниво спремности и способности да у кратком времену ставе на располагање све капацитете за одбрану територијалног интегритета и суверенитета наше земље. Захваљујући великим улагањима државе Војска Србије је одржала и значајно унапредила своју оперативну способност а Министарство одбране је успешно припремило и организовало све субјекте од значаја за одбрану земље. Министарство одбране је значајно допринело и консолидацији домаће одбрамбене индустрије, а наменска индустрија је постала један од мотора развоја индустрије и привреде Републике Србије.

Република Србија је чврсто опредељена за мир и јачање и стварање партнерских односа са свим земљама, али у данашњем врло сложеном геополитичком окружењу са два озбиљна бучкећа сукоба других земаља који прете да прерасту у глобалне сукобе, неопходно је да појачамо наше одбрамбене капацитете, као примарног ослонаца у заштити виталних националних интереса. Препознавајући значај способности прихватања и капитализације нових технологија, будућа Влада ће наставити са интензивним улагањем у Војску Србије и

даље подстицање наше наменске производње. Због све сложенијих изазова и претњи безбедности, нова Влада ће предузети активности на изради нових стратегијских докумената и планирању развоја система одбране.

Нови Дугорочни план развоја система одбране Републике Србије, даће амбициозну, али реалистичну визију Војске Србије, која има висок кредибилитет да заштити одбрамбене интересе Републике Србије и учествује у изградњи мира у свету. Овај документ представљаће водич за развој оптималних, делотворних и одрживих војних способности за извођење свеобухватних дејстава до половине наредне деценије.

Посебна пажња у наредном периоду биће посвећена примени Концепта тоталне одбране који је усвојен прошле године, у циљу стварања неопходних услова за интегрално ангажовање свих субјеката система одбране и ослањање на сопствене снаге и потенцијале и повећање броја грађана обучених за одбрану земље, при чему служење војног рока са оружјем представља најзначајнији и најпотпунији облик припреме грађана за одбрану.

Република Србија остаће посвећена изградњи мира у свету кроз ангажовање својих капацитета у мултинационалним операцијама под окриљем УН и ЕУ, чиме показује да је активни чинилац очувања међународног мира и безбедности, потврђује сопствени углед и јача поверење у Војску Србије у међународном окружењу, као и властите одбрамбене капацитете и националну безбедност. Политика одбране биће чврсто усмерена на унапређење одбрамбене сарадње, првенствено у непосредном окружењу, кроз учешће у регионалним иницијативама које имају значај за јачање поверења, а тиме и утицај на мир и стабилност.

Један од показатеља доброг рада Владе у протеклом периоду јесте константан успон Републике Србије на листи Global Firepower где је, у последње две године, забележен напредак од пет позиција (тренутно 56 место), а током последњих седам година помак од чак 33 места. Одбрамбена политика будуће Владе обезбедиће да се овај позитиван тренд настави и Република Србија боље позиционира у глобалној војној арени.

Привредна друштва из Групаације Одбрамбена индустрија Србије су у последњих неколико година успела да самостално инвестирају значајна средства у ревитализацију, модернизацију и унапређење дела својих производних капацитета, а у инвестиционе програме у протеклом периоду улагала је и Република Србија. Ово је потврда нашег стратешког опредељења да се опремање Војске Србије тежишно врши производима из домаће индустрије. Током 2023. године обезбеђен је подстицај предузећима Одбрамбене индустрије Србије у виду инвестиционог програма за унапређење и модернизацију производних капацитета у вредности од 11,6 милијарди динара, а нови инвестициони програм планиран је и у наредном периоду, с обзиром на повећани обим потражње за производима Одбрамбене индустрије Србије на домаћем и светском тржишту.

Улагање у развој нових технологија довешће до пораста производње савремених средстава, уводе се нови типови наоружања са бољим карактеристикама који су

конкурентнији и профитабилнији на светском тржишту, што је нарочито битно са позиције очекиваних комплекснијих услова извоза и пословања узрокованих новим изазовима, ризицима и претњама.

Захваљујући повећаним способностима и напорима Војнотехничког института и Одбрамбене индустрије Србије, од октобра 2022. године у наоружање Војске Србије уведено је 57 нових типова наоружања, чиме је настављен континуитет вишеструко убрзаног развоја наоружања и војне опреме током последњих 10 година. Од наведеног је преко 20 нултих серија, што потврђује да су за та средства успостављени капацитети за серијску производњу.

Војсци је у истом периоду из предузећа Одбрамбене индустрије Србије испоручено преко 100 сложених борбених система и технике (новопроизведених и модернизованих), више хиљада стрелачког наоружања нове генерације, више стотина савремених оптичких и оптоелектронских нишанских и извиђачких система, велика количина муниције побољшаних карактеристика разних калибара и више хиљада комплекта заштитно-балистичке, телекомуникационе и разне друге опреме, као и више хиљада теренске униформе и чизама, а обезбеђена је и попуна 100% ратних материјалних резерви хране.

Тежишни инфраструктурни пројекти били су усмерени на изградњу објеката за смештај и одржавање набављене технике, а интензивирани су и радови на изградњи објеката и инфраструктуре у касарнама предвиђеним за размештај новоформираних јединица.

Према закљученим уговорима са предузећима Одбрамбене индустрије Србије, финансирана је производња и модернизација преко 270 сложених борбених система у области артиљерије, ПВО система, оклопних возила, командно-извиђачких и теренских возила, роботизованих ваздухопловних и земаљских платформи, модернизованих авиона, као и додатних количина новог стрелачког наоружања са савременим оптичким нишанима и муниције побољшаних карактеристика разних калибара, чија је испорука у току. У капацитетима ВТИ и Одбрамбене индустрије Србије у току су убрзане активности на развоју и производњи више врста дрона који ће, осим извиђачких, моћи да реализују и сложене борбене задатке.

Са новонабављеним системима беспилотних летелица, као и онима које се тренутно налазе у серијској производњи у Републици Србији, створене су способности јединствене у региону, а у појединим сегментима се можемо мерити и са другим, много већим земљама. Поменуте набавке наоружања и војне опреме, како од домаће индустрије, тако и из иностранства, вишеструко су увећале способности Војске и омогућиле јој да премости вишеденцијско заостајање у односу на окружење.

У складу са директивама и смерницама председника Републике за развој оперативних и функционалних способности Војске Србије, у наредном периоду је за потребе додатног јачања и опремања Војске планирано закључење уговора и сукцесивна испорука још око 850 сложених борбених система из домаће одбрамбене индустрије, новопроизведених и модернизованих до краја 2027. године. Да би се то остварило, као први корак планирана је

реализација Пројекта „П-300“ за опремање Војске Србије системима наоружања из домаће индустрије код којих је завршен развој и успостављена серијска производња, како би се на најбржи начин додатне количине наоружања испоручиле Војсци. У оквиру овог пројекта припремљен је и предлог трећег инвестиционог циклуса, чији је фокус на развоју нових технологија и повећању способности фабрика Одбрамбене индустрије Србије и ремонтних завода за производњу нових, као и ремонт и модернизацију постојећих средстава наоружања и војне опреме.

С тим у вези, наставиће се опремање модернизованим тенковима и борбеним возилима пешадије, системима класичне и ракетне артиљерије, домаћим и увозним системима ПВО, вишенаменским хеликоптерима, новим и модернизованим радарима и модернизованим авионима „ОРАО“, као и изградња радарских и ватрених положаја и хангара за смештај технике. У зависности од финансијских могућности, отпочеће и опремање новим вишенаменским борбеним авионима.

У складу са израђеном Стратегијом роботизације Војске Србије, посебна пажња биће посвећена беспосадним ваздухопловним и земаљским платформама, што представља сегмент у коме наша Војска већ располаже завидним способностима. Реализоваће се опремање килер дроновима тактичког и оперативног радијуса, наоружаним и извиђачким дроновима и беспилотним летелицама и земаљским платформама. Имајући у виду нарастајући значај овог сегмента, као једног од битних мултипликатора моћи једне војске, исти ће бити подржан командно-информационим системима најновије генерације, како би се остварио оптимум у синергијском дејству посадних и беспосадних платформи у здруженим операцијама свих видова и родова војске.

Инвестиционим средствима Републике Србије и из сопствених прихода, наша одбрамбена индустрија ће наставити да унапређује своје производне и технолошке капацитете. На тај начин обезбеђује се обим производње за задовољење потреба наше Војске, наређеног нивоа попуне ратних материјалних резерви, као и способност индустрије да одговори, у светским оквирима, растућим захтевима и потребама. Истовремено нове технолошке линије ће представљати гарант да наша војска буде и у наредном периоду опремљена најсавременијим наоружањем, а да наша одбрамбена индустрија одржи и унапреди своју конкурентност на страном тржишту.

Доношење одлуке о поновном активирању обавезе служења војног рока позитивно ће се одразити на јачање ратних организационих капацитета и подмлађивање резервног састава Војске. То би дугорочно представљало битан чинилац одвраћања потенцијалних агресора од угрожавања суверенитета, територијалног интегритета и целовитости Републике Србије. Биће предложен краћи облик обавезног служења војног рока у периоду од највише до четири месеца. За то време могли бисмо да добијемо обученог војника и свакако безбеднију и сигурнију државу. Враћање обавезног служења војног рока није припрема за рат, већ је то припрема да се сачува држава и да имамо генерације које знају да бране своју државу, које знају да бране и своје породице, мајке и очеве, а сутра своје супруге и децу. Треба да знамо

и како се поступа када су неке елементарне непогоде и када су неке друге ситуације када сви очекују да војска и полиција буду прве на помоћи, јер постоји и такозвана трећа мисија војске, а то је помоћ цивилним органима. Такође, треба да знамо и да је кад год је била највећа мука, било да је реч о снежним наносима, поплавама, пожарима, али и у доба короне, војска увек била ту и помагала. Увођење обавезе служења војног рока је од користи за целу државу, за цело друштво и за све који ће сутра служити војни рок, јер ће се сигурно боље осећати и бити на понос целе отаџбине и њихових породица. У том смислу, Министарство одбране и Војска Србије припремили су предлог више модела обавезног служења војног рока са јасно дефинисаним позитивним и негативним ефектима, који ће бити презентован председнику Републике, ради разматрања и опредељења одговарајућег модела.

Побољшање стандарда припадника Војске Србије је значајно питање на коме се непрекидно ради и има утицаја на све категорије кадра. Данас је припадник Војске Србије плаћен за 150% више него што је то било 2012. године. У току 2023. године реализовано је значајно увећање плата припадницима специјалних јединица.

Циљеви Владе у области одбране и безбедности и у наредном периоду биће:

- доградња стратегијско-доктринарног, планског и нормативног оквира система одбране;
- јачање одбрамбене индустрије Србије и унапређење развоја и опремања Војске Србије и побољшање стандарда професионалних припадника Војске Србије.

КОСОВО И МЕТОХИЈА

Ова влада ће се од првих дана свога мандата суочити са озбиљним и далекосежним спољнополитичким изазовима, и то је само почетак. У том смислу, наш највећи изазов у предстојећем периоду биће, без сумње, одбрана суверенитета и територијалне целовитости земље у међународној ацени, односно борба за наше Косово и Метохију. Ових дана постала је сасвим очигледна намера да се још једном погази међународно право и суверенитет Републике Србије и да се Приштина уведе у чланство Савета Европе. Таквим поступањем према нашој земљи још једном се потврђује да нема никаквог „јединственог случаја“ када је у питању једнострано проглашена лажна државност лажне државе на простору наше јужне Покрајине. Тај термин још од 2007. године до данас нашироко користе они који покушавају да нам земљу цепају и отимају, и то све време тврдећи како они стриктно поштују међународно право и принципе на којима почивају међудржавни односи настали после Другог светског рата. Поставља се питање зашто? Верујем да коришћењем речи „јединствен случај“ за КиМ заправо желе да сакрију да је у њиховим нормама међународног права успостављен чврст принцип да за Србију и Србе не важи ниједна норма и ниједан принцип тог њиховог „међународног права“. Јер само тако и даље могу да се праве невешти и да тврде

да су принципијелни, иако Србима на једној територији оспоравају и одузимају иста она права која признају и штите за све друге народе на тој истој, или непосредно суседној територији.

Осим новог бруталног кршења међународног права, сецесионисти би пријемом у Савет Европе били и *de facto* награђени за прогон, систематско обесправљивање и тлачење српског народа на Косову и Метохији. Недавно су значајни кораци у том правцу учињени изјашњавањем унутар Парламентарне скупштине Савета Европе, а наставак рада на том срамотном процесу биће, не само чин понижавања Србије, већ и акт против самих вредносних темеља те међународне организације, чији је Србија посвећени члан. Дакле, и поред чињенице да 12 држава чланица Савета Европе не признаје једнострано проглашену независност тзв. „Косова“, спонзори Приштине решени су да беспризорним кршењем Повеље УН и Хелсиншке декларације учине деликт против међународног права и виталних државних и националних интереса Србије. За ову прилику нећу улазити у општепознато тзв. претходно питање – а то је да тзв. Косово није и никада неће бити држава, па стога по правилима Савета Европе ни не може бити примљена у чланство те организације. Међутим, полазећи из те позиције, немогуће је не указати и на то да је процес убрзаног учлачења Приштине покренут иако су наши западни партнери у свакој прилици саопштавали да не постоји ни теоријска могућност да тако нешто подрже пре него што Приштина: (1) омогући формирање Заједнице српских општина; (2) обустави изградњу полицијских база и употребу специјалних и тешко наоружаних јединица за обичне полицијске послове; и (3) прекине и поништи нелегалне одлуке о отимању више од милион m^2 земље у власништву Срба на северу Косова и Метохије. Да апсурд у овом случају буде већи, уважени правни експерти бироа Парламентарне скупштине Савета Европе су у својој студији јасно навели да Приштина у пракси крши начела владавине права, суштински ускраћујући Србима коришћење српског језика, бруталном полицијском репресијом коју над њима непропорционално примењује, поменутих незаконитим експропријацијама, итд. Због свега наведеног, Влада Србије ће бити принуђена да адекватно реагује ако чланство Приштине у Савету Европе постане извесно.

Сасвим је јасно то да је у овој ситуацији Србија жртва политичког одговора дела колективног Запада на ситуацију у Украјини, али тиме се и Србији, као кандидату за пуноправно чланство у ЕУ, шаљу јасне поруке о перспективама њене евро интеграције, што ће Влада Србије такође морати да третира као једну нову чињеницу. Ми ћемо, у складу са недавним договором председника Републике и Владе у техничком мандату, учинити све да спречимо пријем самопроглашеног „Косова“ у чланство Савета Европе, иако нам шансе нису велике. Али, као и много пута у нашој историји, наша решеност да бранимо своје позиције инспирисана је, не шансама за успех, већ праведношћу нашег циља и вредношћу онога што бранимо.

О односу спонзора Приштинe према Србији најречитије говори то што су они све акте насиља против српског народа на Косову и Метохији и окупацију севера покрајине третирали као спровођење владавине права. Другим речима, они на сваки напад на специфичне интересе српског народа на Косову и Метохији гледају као на природан и пожељан процес консолидације онога што доживљавају као независну државу. Наводне санкције које повремено Запад уводи Приштини само су козметичке мере које за циљ имају фингирање некакве уобичајене политичке или дипломатске праксе, што потврђује и чињеница да је, наводно укорена и санкционисана Приштина, у протеклих годину дана учествовала на свим међународним форумима које су организовали ти што су их казнили, добила је визну либерализацију за путовања у земље ЕУ, унапређен јој је статус у Парламентарној скупштини НАТО, а недавно је „кажњена“ и отварањем врата за приступ Савету Европе.

Имајући све наведено у виду, Београд ће остати посвећен дијалогу са Приштином уколико се покаже да из тог процеса може да проистекне ишта продуктивно што би допринело миру и стабилности у региону. Међутим, било би неодговорно заваравати се да је са екстремистима које предводи Албин Курти могуће учинити било какав суштински помак у правцу истинске нормализације односа и побољшања услова живота обичних људи. То непобитно доказује ток дијалога у периоду од Куртијевог доласка на власт, од када је међународна заједница „гласном тишином“ пратила Куртијево насиље и прогањање Срба, док је дијалог безмало претворила у пуки оквир за легализацију једностраних и противправних потеза Приштинe. Чињеница је да је таква политика међународне заједнице према приштинском тиранину доживела потпуни пораз када је сам Савет безбедности УН недавно прихватио образложени предлог Републике Србије да размотри ситуацију на Косову и Метохији – и то по пријави за нарушавање међународног мира и безбедности. Иако Савет безбедности није никаква судска инстанца у међународним односима, његово прихватање да по хитној процедури сазове ванредну седницу због приштинског прогона Срба представља чињеницу, која има и имаће опипљиве кривично-правне последице по налогодавце и извршиоце свих злочина почињених над Србима на Косову и Метохији током протеклих година.

Говорећи о угрожености Срба на Косову и Метохији, сви бисмо морали стално имати на уму то да је Приштина, готово од првог дана по доласку Куртија на власт 2021. године, непрестано предузимала ескалаторне потезе. Она је тим поступцима континуирано вршила добро испланирано, систематско и широко распрострањено насиље против Срба и мање-више отворено настојала да за њих креира неподношљиве услове за живот. Сасвим је очито да је циљ таквог деловања Приштинe под Куртијевим вођством био и остао то да примора све, или готово све, Србе да напусте Покрајину. Јасан показатељ те демонске намере је чињеница да је од 2021. године регистровано чак 494 етнички мотивисана напада на Србе и СПЦ, док је за целих девет година пре Куртијевог доласка на власт забележено укупно 669

таквих напада. На срамоту оних који неће да виде злочин против читавог српског народа на КиМ и који сада угуравају Приштину у Савет Европе, уз тврдњу да је она „шампион владавине права“, чињеница је и то да ниједан такав напад у епилогу није санкционисан - па чак ни онда када је припадник илегалних тзв. КСБ Азем Куртај пуцао и ранио српско дете и његовог рођака. Ове чињенице о положају српског народа чуде само подржаваоце Приштине, иако је и њима самима Курти од почетка говорио да га дијалог не занима, да су Срби криминалци, да не може да гарантује да неће пасти крв Срба на мирним протестима које су држали да би заштитили своја основна права, па на крају чак и сасвим отворено – и то испред зграде Европске спољнополитичке службе 14. септембра 2023. године – да ће Срби, цитирам, „да пате и да плате“.

А када већ говоримо о Приштини као „шампиону“ владавине права требало би имати на уму и то да је тзв. косовско „правосуђе“, које Србе на Косову и Метохији и српске повратнике масовно прогони под лажним оптужбама за ратне и друге злочине, крајем прошле године сасвим транспарентно донело одлуку да поменути припадник илегалних тзв. Косовских безбедносних снага Азем Куртај, који је на Бадње вече 2023. године из службеног ватреног оружја ранио Стефана Стојановића, дечака старог 11 година и његовог рођака Милоша, буде слободан човек и брани се са слободе. Упркос свему томе, нико од оних који подржавају Приштину не тражи одговорност за Стефанове и Милошеве ране, као ни ране још петорице других Срба које су Куртијеви злочинци маскирани у плаве полицијске униформе, на правди Бога упуцали од 2021. године наовамо.

О томе у каквом су тамном вилајету Срби на Косову и Метохији принуђени да живе, вољом великих чија моћ је сразмерна само њиховом лицемерју, најбоље говори недавно хапшење Срећка Софронијевића, младог човека којег су 13. октобра 2021. зликовци у редовима косовске полиције упуцали у леђа док је покушавао да од кише куршума заштити малолетно дете. Иако му је метак пробио плућа, Срећков живот је тада спасен чудовишним напором лекара, е да би га наконцу, две и по године касније, Куртијеви полицајци ухадили на Брњаку под оптужбом за нарушавање уставног поретка тзв. Косова. О каквом се то поретку ради који је Срећко нарушио подмећући своја леђа да заштити дете и ко ће његовој породици објаснити да је крив само због тога што је преживео?

Пуно тога сам рекао, а све то је опет исувише мало да би се дочарало у каквим условима Срби живе на простору Косова и Метохије, односно са каквим се изазовима суочава наша држава. Но, без обзира на све, још једном понављам то да ће ова Влада, заједно са председником Републике и свим другим државним институцијама, наставити бескомпромисну борбу за очување нашег суверенитета и територијалне целовитости на Косову и Метохији. У тој борби ми ћемо поступати максимално одговорно и готово по сваку цену ћемо чувати мир и стабилност. Али немојте имати никакве сумње у то да ћемо тражити и налазити начине да заштитимо наше виталне државне и националне интересе, као и безбедност и опстанак Срба, уз све друге грађане Републике Србије који живе у Покрајини.

НОВИ ОПТИМИЗАМ, ОДНОСИ У РЕГИОНУ И СРБИ У РЕГИОНУ

Србија је после Немачке, једина држава која је целом својом територијом у Европи, а која се граничи са толико суседа. Ова позиција је у многоме обликовала и наш национални карактер, утицала је на наше политичке елите вековима и свакако ће бити фактор који ће у многоме обликовати политику и ове владе.

Ова влада ће свакако бити влада континуитета. Много добрих процеса је започето и ми ћемо са њима наставити, руковођени примером председника Републике Србије Александра Вучића и његове политике која је успела да у немогућим условима сачува земљу од разних зала и недаћа које злослутно и непрекидно лебде и прете нашем народу. Србију ћемо од изазова чувати и даље, радити заједно са председником и Народном скупштином и напослетку, сигуран сам, ма колико год наши задаци били тешки – успети.

Захваљујући визији председника Вучића, ми смо успели много тога што је наизглед деловало немогуће. Један од таквих подвига, био је креирање у историји никада бољих односа са Мађарском. Мађарска данас није само партнер, она је и савезник. Срби и Мађари никада у историји нису били ближе да се међусобно називају браћом, него ли што су то данас. Колико је то важно, најбоље знају и Срби и Мађари у северној српској покрајини Војводини, а на овом месту морам да нагласим да таквог успеха не би било без прегалаштва свих оних који су у нашој земљи следили визију председника Александра Вучића, попут сада нажалост покојног, Иштвана Пастора, дугогодишњег лидера Савеза војвођанских Мађара и председника Скупштине Аутономне покрајине Војводине. Он је на најбољи могући начин дефинисао положај Мађара у Србији рекавши: „Ми војвођански Мађари нисмо пријатељи Србије, ми смо грађани Србије“. Српско-мађарско савезништво ће само напредовати у годинама које долазе и биће светао пример свима у ратом захваћеној Европи, како се историјске разлике могу оставити по страни и заједно корачати у будућност.

Румунија је једина држава са којом никада нисмо били ни у каквој врсти сукоба, а Румуни су једини народ са којим српски народ није никада ратовао. У Румунији су познате две пословице које на најбољи начин осликавају овај однос. „Румун има само три пријатеља – Дунав, шуму и Србина“ и друга изрека „Румунија никада није ратовала само са своја два суседа а то су Србија и Црно море“. Не заборавимо и то да је Румунија, уз Босну и Херцеговину, наш једини сусед који, упркос бројним притисцима, није признао нелегалну и једнострано проглашену независност тзв. „Косова“.

Бугарска је држава по много чему слична Србији. Површином, бројем становника, бурном историјом. Били смо у нашој заједничкој прошлости неретко и на истим, али и на супротстављеним странама. Морамо заједно да смогнемо снаге како бисмо превазишли оне трауме које сигурно и даље постоје у оба народа због бројних сукоба који су неретко били иницирани вољом трећих страна. Морамо, јер је то у интересу и српских и бугарских

генерација, које тек долазе. Слични су изазови пред нама. Волео бих да макар на неке од њих дамо и заједнички одговор. А економско и инфраструктурно повезивање је увек најбољи метод за изградњу међусобног поверења.

Северна Македонија је држава која у Србији увек може пронаћи партнера, али и више од тога. Срби и Македонци више немају ниједну тему која нас удаљава. Не постоји ниједно питање око ког би се могао посејати раздор. Пројекат Отвореног Балкана нас је додатно зближио, а разрешење црквеног спора уклонило и последњу препреку на путу изградње међусобног поверења и заједничког рада какав није виђен од распада бивше Југославије.

Албанија је држава са којом смо кроз пројекат Отвореног Балкана вероватно успели да досегнемо максимум односа, у задатим околностима. Настојаћу да се тај ниво одржи и у наредном периоду. Знао да се Албанија и Србија вероватно никада неће сложити када је реч о статусу Косова и Метохије, али исто тако верујем да можемо имати заједничке интересе, када на дневни ред дођу теме од регионалног значаја, које се подједнако тичу обе државе.

Црна Гора је држава која кроз историју није имала никога ближег од Србије и нема разлога да тако не буде поново. Иза нас су године вештачки креираних подела, а испред нас су дани заједничких победа. Србија није, нити ће, оспоравати црногорску државност. То су подметања оних који не желе да виде слогу Београда и Подгорице. Ми ћемо увек инсистирати на поштовању права српског народа и српске цркве у Црној Гори, у складу са европским стандардима, као што то радимо и у комуникацији са другим државама. Верујем, да доносиоци одлука у Црној Гори деле мој оптимизам и да ће на радост и многих од нас који смо рођени у Србији, а пореклом смо из Црне Горе, односи између наше две земље ићи само узлазном путањом.

Босна и Херцеговина је држава три конститутивна народа, међу којима је и српски. То је држава чији интегритет ми поштујемо и који никада нисмо доводили у питање, нити ћемо то чинити. Свако ће, увек, у Србији имати саговорника, уколико жели да ради на јачању дејтонске Босне и Херцеговине. Државе у којој ће се поштовати слово, а не произвољни дух Дејтоњског мировног споразума из 1995. године. Државе у којој ће Република Српска моћи да остварује сва она права која јој следеју и која српски народ жели да оствари. Нико нам не може забранити да волимо Републику Српску. Нико нам неће наметнути кривицу ни стигму геноцидног народа. Никада више Дрина неће бити река на којој је успостављен ембарго Срба против Срба. Републику Српску ћемо помагати, штити и волети као нико други и као никога другога, па свидело се то некоме у међународној заједници или не. Република Српска живи и живеће, а Србија ће увек бити ту за њу.

Дубоко верујем да је историјски договор Срба и Бошњака могућ. Хармонија коју смо успоставили у Рашкој области или како наши суграђани Бошњаци кажу Сандаку, пример је и за односе Срба и Бошњака у Босни и Херцеговини. Ми Бошњацима желимо све најбоље, ми са њима желимо да заједно градимо и радимо, да правимо мостове и пруге, путеве и брзе

саобраћајнице којима ћемо премостити не само реке, него и разлике којих има и које не смемо гурати под тепих, али исто тако, ни којима не смемо дозволити да нас спрече у намери да се помиримо. Говоримо истим језиком, иако га другачије зовемо. Пробајмо и да се мало боље разумемо.

Хрватска је држава са којом имамо комплексно историјско наслеђе. Свесни смо бројних изазова који стоје на путу опоравка наших међусобних односа. Нико не треба да очекује да ћемо зарад поправљања релација са Загребом одустати од свог права на истину, на тугу и на правду. Уколико то друга страна искрено жели, нека зна – ми да разговарамо хоћемо. Ми да поправљамо односе желимо. А уколико буде обостране воље, верујем да то и можемо. Срби у Хрватској ће увек моћи да се ослоне на своју матичну државу која ће их помагати, не само финансијски, него и културно и тако онемогућити њихову асимилацију и нестанак овог многострадалног дела нашег народа.

Србија мора да тражи пријатеље. Од постојећих изазова да прави прилике, од мање наклоњених субјеката да прави пријатеље, а од пријатеља савезнике. Знам да то није лако. Велико је историјско бреме и на нашим плећима. Опомене и горка искуства. Но, будимо људи будимо способни да прапштамо и да истовремено не заборављамо. Али увек треба да нас води једна мисао: „Буди спреман да опростиш другоме, оно што си већ опростио себи“.

Не мислим да је могуће, а ни да је потребно градити некакве нове савезе по угледу на творевине које нису издржале тест времена – попут Југославије или разних балканских савеза. Нећу ни да будем носилац накнадне памети, па да судим српским великанима који су се готово сви одреда залагали за државу у којој би живели сви Срби, али и сви Јужни Словени. Ипак, те државе више нема, нити је више може бити.

То питање остављам историчарима, а све нас заједно позивам да престанемо са лутањем тим ходницима југоносталгије и трошењем времена на изналажење закључака, да ли се југословенска епопеја морала завршити трагично. Данас то радити, исто је као и бесциљно лутати бестрагијом. На процесе на које не можемо утицати, немојмо више ни обраћати пажњу. Извући поуке је једно, али живети у прошлости је нешто сасвим друго. Ја желим, да српски народ гледа у будућност и окрене се победама.

Више од свега нам је потребна идеја новог, националног оптимизма. Двадесет и први век за Србе мора бити век победа, век рађања, век мира. Ми Срби смо прескупо платили своју слободу. У прошлом веку смо изгубили милионе живота, у претпрошлом смо гинули у готово свакој генерацији. Па то су ране које не би могле да зацеле ни код далеко бројнијих народа. Зато наша политика мора бити политика мира. Може један светски сукоб да прође и без нас Срба. Нити смо завадили велике, нити их можемо мирити. А Срби да страдају за туђ рачун и у туђем интересу, неће више никад. Подоста смо тога у нашој прошлости имали. И сигуран сам да је ова генерација политичара свесна тог искуства.

Србија мора сачувати своју биолошку масу, а то је немогуће уколико сваких неколико деценија страдамо и то тако болно, као да смо закључани у некој античкој трагедији. Имамо

и превише дагума за оплакивање. Неопходне су нам нове победе, али нам је важно и да се присетимо старих. Да у њима нађемо инспирацију. Да старој слави дамо нови сјај. Управо то је наш задатак, над задацима. Србија у којој ће владати мир, у којој ће се чути само дечији плач, у којој ће се са осмехом а не злом слутњом гледати у сутра. Знам да ове моје речи могу звучати утопистички уколико се осврнемо око себе и видимо у какву је фазу деструкције свет зашао, али ипак, знајмо и то да је ноћ најтамнија пред зору. А свануће српском народу, као и увек што је, свануће му дан сјајан као што никад био није. Свитале су зоре и раније, али ова ће бити најбујнија, најведрија и најсунчанија. Верујмо у то и вером побеђујмо.

ПОДИЗАЊЕ ЖИВОТНОГ СТАНДАРДА ГРАЂАНА

Један од главних приоритета ове Владе ће свакако бити подизање и очување животног стандарда грађана кроз економско јачање и напредовање. Јака економија је предуслов за подизање животног стандарда грађана а Србија је упркос изазовима успела да очува макроекономску стабилност и ојача своју економију.

Адекватном економском политиком у сложеним међународним околностима остварили смо кумулативни реални раст економије у периоду од 2018. до 2023. године од 22,4%, што је међу најбољим резултатима у Европи.

Најбољи показатељ економског напредовања наше државе је свакако раст БДП-а који представља све оно што произведемо у једној години. Ако се сетимо да је 2012. године БДП у апсолутном износу био 33,7 милијарди евра, да је на крају 2023 године БДП Србије достигао чак 69,5 милијарди евра, што је више него дупло за 12 година, то јасно показује колико смо ојачали нашу економију. До 2027. године очекујемо да БДП нарасте до 94,2 милијарди евра, а ако будемо добро радили можда и 100 милијарди евра. То је више него три пута свега што смо створили за само 15 година.

Јавни дуг нам је на нивоу од 47,7 одсто БДП-а на крају марта, док је јавни дуг еврозоне у четвртм кварталу 2023. године износио 88,6 одсто БДП-а. Најзадуженије земље ЕУ у четвртм кварталу 2023. године су биле Грчка са дугом од 161,9 одсто БДП-а, Италија 137,3 одсто, Француска 110,6 одсто, Шпанија 107,7 одсто.

Када је реч о запослености, стопа запослености је у четвртм кварталу 2023. године износила 50,5 одсто, а незапослености 9,1 одсто, што је 0,3 процента мање у односу на четврти квартал 2022. године. Очекујемо да незапосленост 2027. буде осам одсто. Пред нама је важан задатак да незапосленост држимо на нивоу између седам и девет одсто.

Просечан број регистрованих запослених у 2023. години је износио 2.306.955 лица. Данас имамо 450.000 више формално запослених него у периоду пре 2012. године. (просечан број формално запослених у фебруару 2024. је 2.311.258 лица)

Оно што бих желео да истакнем је да је стопа незапослености код младих је 2012. године била 53,2 одсто, а у четвртм кварталу 2023. године стопа незапослености младих је

26 одсто што још увек није довољно али је дупло боље него 2012. године и јасно показује колико смо успели да направимо нових радних места за младе.

Што се тиче просечне плате, она је у јануару 2024. износила 95.836 динара, односно 818 евра. У односу на јануар 2023. године, просечна нето зарада у јануару 2024. је номинално већа за 15,8 одсто, а реално за 8,8 одсто.

Просечна нето зарада у 2023. години износила је 86.007 динара, односно 734 евра. У односу на 2022. просечна нето зарада за 2023. годину, номинално је већа за 14,8 одсто, а реално за 2,4 одсто.

Од 1. јануара је повећана и минимална зарада за 17,8 одсто и то значи да минимална зарада сада износи 47.154 динара, односно просечно 401 евра месечно. Минимална зарада је 2010. године износила 15.805 динара, а ове године је први пут прешла 400 евра. Очекујемо да ће 2027. године износити 76.147 динара, односно 650 евра.

Када је реч о страним директним инвестицијама које су такође предуслов за јаку економију укупан ниво инвестиција у 2023. години је био рекордан и износио је 4,522 милијарди евра. Јануарски прилив СДИ је 558,4 мил. евра.

Србија је прва по нивоу страних директних инвестиција на Западном Балкану у периоду од три године (2021-2023), имамо 51,5 одсто укупних инвестиција Западног Балкана, 47,1 одсто укупног бруто домаћег производа, 54,7 одсто укупног извоза робе из држава Западног Балкана у последње три године и 55,7 одсто од извоза робе из држава Западног Балкана у 2023. години.

У последње четири године које су обележене глобалним шокovima, у Србију је усмерено 15,9 милијарди евра страних директних инвестиција, од чега је више од шоловине инвестирано у производне секторе. За наше грађане то значи отварање нових радних места, сигурну исплату зарада и пензија, стабилно и несметано функционисање здравственог система, школства, безбедности и свих осталих функција државе.

Укупна спољнотрговинска робна размена Србије у 2023. години је износила 65,5 милијарди евра, а извезено је робе у вредности од 28,6 милијарди евра, што је раст од 3,7 одсто у односу на 2022. годину, а увезено робе у вредности од 36,9 милијарди евра, што је смањење од 5,5 одсто у односу на 2022. годину.

Током прва два месеца 2024. године, вредност спољнотрговинске робне размене је повећана за 0,6%, и износила је 10,6 млрд. евра. У овом периоду, извоз робе је вредео 4,7 милијарде евра, што је повећање од 3,2%. Увоз робе износио је 5,9 милијарди евра, што представља смањење од 1,3% у поређењу са прва два месеца 2023. године.

У 2012. години укупна спољнотрговинска робна размена Србије износила је 23,4 млрд. евра, што представља раст од 3,3% у поређењу са робном разменом у 2011. години. Извоз је износио 8,7 млрд. евра, што представља раст од 3,5% у поређењу са претходном годином.

Увоз је износио 14,7 млрд. евра, што је раст од 3,2% у поређењу са претходном годином.

Бруто девизне резерве Народне банке Србије које су основ очувања економске стабилности наше земље и гарант наше економске независности су на крају фебруара 2024. године износиле више од 25 милијарди евра, што је њихов највећи износ крајем месеца од 2000. године, откада се подаци прате на тај начин. У односу на крај децембра бруто девизне резерве повећане су у јануару за 127,8 милиона евра.

И у марту је вредност динара према еврџ остала готово непромењена. Резерве злата су на рекордном нивоу и износе око 40,9 тона у вредности од 2,9 милијарди евра што је скоро 3 пута више него 2012. године, када су резерве злата биле 14,8 тона.

Инфлација је на силазној путањи скоро годину дана, од априла прошле године. У фебруару 2024. у односу на исти месец 2023. године, била је на нивоу од 5,6 одсто.

Дакле, Србија је упркос свим изазовима и проблемима са којима се ми, као и цео свет, суочавамо, остала јака и стабилна. То потврђују и међународне рејтинг агенције. Оне су и у годинама кризе наставиле да потврђују наш кредитни рејтинг, који се сада налази на корак до инвестиционог. Надамо се да ћемо у наредном периоду успети да пређемо и на тај виши ниво, што ће бити огроман успех за нашу земљу.

Рејтинг агенција „Standard and Poor's“ нам је у октобру потврдила кредитни рејтинг на нивоу ББ+ са стабилним изгледима за његово даље побољшање, а рејтинг агенција „Moody's“ нам је у септембру потврдила рејтинг на нивоу Ба2 са стабилним изгледима за његово даље побољшање. „Fitch Ratings“ нам је 9. фебруара ове године потврдио кредитни рејтинг на нивоу ББ+ и задржао стабилне изгледе за његово даље побољшање.

Потврда исправности наше економске политике је и аранжман који имамо са Међународним монетарним фондом, а који је због одличних резултата омогућио да се стендбај аранжман третира као аранжман из предострожности једну ревизију раније. У децембру 2023. године, Одбор директора ММФ-а је закључио да макроекономски резултати Србије у оквиру договореног програма остају јаки, уз опоравак раста, текућу дезинфлацију, смањење дефицита текућег рачуна и рекордно високе девизне резерве.

Јака економија и спровођење програма Скок у будућност заједно са председником Вучићем до 2027. године омогућиће:

- увећање плата и пензија, тако да у 2027. години просечна плата буде увећана на 1.400 евра, а просечна пензија 650 евра (на месечном нивоу);
- да минимална зарада у 2027. буде увећана на 650 евра (на месечном нивоу);
- смањење стопе незапослености, тако да у 2027. години стопа буде смањена на 8%;
- искорењење сиромаштва, тако да стопа сиромаштва буде смањена на 16%.

Посебно ћемо водити рачуна о пензионерима који су поднели велики терет захваљујући коме је наша економија много јача данас и желим да им се лично обратим:

Желим од свег срца да вам се захвалим на подршци коју дајете политици наше државе и председника Александра Вучића. Ваша подршка представља огроман подстрек да истрајемо на путу изградње снажне, слободне, независне и достојанствене наше једине отаџбине Србије.

Управо такву политику желимо да водимо, јер имамо исту визију и сан. Ону исту визију и веру коју сте и ви имали, док сте отаџбину градили и за њу се борили. Борили сте се да сачувате нашу земљу у тешким временима и то свако од вас. Претрпели сте и својим великим срцем и радом допринели да се Србија усправи и ојача на свим пољима. Вама смо захвални на неизмерној љубави према отаџбини и успешно спроведеним реформама. Наше обећање према вама гласи, да ћемо захвални на свему што сте чинили, предузети све да живите сваким даном све боље са својим најмилијима. Да ћемо имати континуирани раст пензија, које ће пратити раст плата, јер смо ојачали нашу привреду. И да ћемо напредовати у свим аспектима бриге о вама на различите начине, као што су пензионерске картице, ваучери за одмор у Србији, проширење здравствених услуга и на сваком другом пољу. Србија данас то може захваљујући вама.

УБРЗАНА МОДЕРНИЗАЦИЈА

Програм скок у будућност који ћемо спроводити у сарадњи са председником Вучићем види модернизацију као један од предуслова за развој наше земље и подизање нивоа животног стандарда наших грађана кроз дигитализацију, вештачку интелигенцију, биотехнологије и образовање.

Носилац модернизације у Србији је сектор информационо-комуникационих технологија - ИКТ сектор. Извоз услуга ИКТ сектора (информационо-комуникационе технологије) из године у годину бележи највећу стопу раста и најбрже је растућа привредна грана. Извоз ИКТ услуга у 2023. години је био 3,44 милијарде евра, а у 2012. години свега 375 милиона евра, што значи да је од 2012. године увећан за више од 9 пута. Извоз ИКТ услуга у 2023. години је већи у односу на 2022. годину за 27%. Суфицит у извозу ИКТ услуга за целу 2023. годину био је 2,6 милијарди евра, што је 33,7% више него 2022. године.

Значајни резултати су остварени у области изградње телекомуникационе и иновационе инфраструктуре. Пројекат Повезане школе је завршен 1. јуна 2023. године захваљујући којем је преко академске мреже РС (АМРЕС) уведен брз, поуздан и безбедан интернет у свих 1.800 основних и средњих школа у Србији и њиховим издвојеним одељењима. Тиме је 750.000 ђака и 100.000 њихових наставника добило приступ интернету.

Државни дата центар у Крагујевцу је 2023. године добио сертификат према стандарду EN 50600 за испуњавање највишег нивоа поузданости, сигурности и ефикасности чувања опреме и података који, за сада, поседују само 8 дата центара у земљама западне Европе. Услуге Државног дата центра, поред јавне управе, користе на комерцијалној основи и највећи светски ИТ гиганти попут Оракла, Ај-би-ема и Хуавеија. У децембру 2023. године Влада РС је потписала Меморандум са Европском организацијом за нуклеарна истраживања (ЦЕРН) чиме смо постали део велике, глобалне рачунарске мреже, тек седма земља у Европи и десета у целом свету, у којој ЦЕРН чува своје податке.

Даљим развојем електронске управе (еУправе) олакшан је живот свих грађана, а јавна управа је постала ефикаснија, доступнија и транспарентнија. Захваљујући еУправи електронски је размењено преко 210 милиона докумената, што значи да смо грађанима укинули исто толико одлазака на шалтер. До сада смо, захваљујући еУправи, уштедели преко 650 милиона листова папира, односно сачували скоро 66 хиљада стабала дрвећа, 24 милиона kWh струје и преко 280 милиона литара воде.

Информациони систем „Пронађи ме“ за случај хитног обавештавања јавности о нестанку малолетног лица успостављен је у октобру 2023. године. Република Србија је тиме постала прва земља у региону која је успоставила овај систем по узору на систем Амбер алерт (Amber alert). Од свих инфраструктурних и других пројеката који су веома важни за Републику Србију желим да нагласим да је од свега важнији живот сваког нашег детета, јер он нема цену.

Влада РС и Светски економски форум су основали Центар за четврту индустријску револуцију у Србији (Ц4ИР Србија), један од два таква која постоје у Европи, у циљу унапређења амбијента за примену технологија четврте индустријске револуције, усмерен на биотехнологију и примену вештачке интелигенције у здравству.

У области биотехнологије, наша земља је објединила своје најбоље капацитете и у БИО4 Кампусу окупила више од хиљаду доктора наука са седам факултета и девет научних института, који ће заједно са студентима и привредницима, чинити јединствено место концентрације талента, знања и инфраструктуре. БИО4 Кампус у Србији гради нови европски центар развоја нових технологија које обликују и нашу садашњост, и нашу будућност. Ово је нарочито видљиво у важним областима живота као што су образовање, здравље, пољопривреда и храна, али и национална безбедност.

Сама изградња овог комплекса од 170.000 квадратних метара модерног образовног и лабораторијског простора, започета је у децембру 2023. године. БИО4 кампус је и највеће појединачно улагање у науку у Србији, са очекиваним нивоом инвестиције од око 450 милиона евра, али оно што је срце БИО4 кампуса су људи који ће га чинити и то више од 1.000 доктора наука са више од 300 лабораторија. Укупно ће бити око 1.400 професора и истраживача и око 4.000 студената, и ови људи, наши искусни али и млади стручњаци,

учиниће БИО4 кампус ослонцем како бољег квалитета живота грађана, тако и привредног развоја Србије у годинама и деценијама пред нама.

Са друге стране, Србија се издваја као лидер у вештачкој интелигенцији у овом делу Европе, са важном улогом на глобалној сцени. Усвајањем прве Стратегије за развој вештачке интелигенције још 2019. године, затим оснивањем Института за вештачку интелигенцију, као и пуштањем у рад суперкомпјутера у Крагујевцу 2021, поставили смо темељ за будућност која је већ сада ту. И нова Влада је одлучна да настави са додатним улагањима у вештачку интелигенцију, а даље унапређење ове области ће бити дефинисано и новом Стратегијом за 2030. годину. Србија ће тако, између осталог, постати дом највећег суперкомпјутера за вештачку интелигенцију у Југоисточној Европи, али и лидер у примени вештачке интелигенције у јавном сектору.

Наставићемо и са подршком развоју аутономних возила у Републици Србији, јер је наша земља једна од првих земаља у Европи која је већ доделила лиценце за тестирање ових возила. Верујемо да ће аутономна возила, подржана вештачком интелигенцијом, значајно допринети бржем и безбеднијем саобраћају, а да ће значајан број ових возила бити развијан и произведен и у Србији.

Морам да кажем да је Ана Брнабић као председник Владе уз подршку председника Вучића, најзаслужнија што је данас ИТ сектор најбрже растући у Србији и што је наша земља у погледу дигитализације и вештачке интелигенције међу водећима у Европи. Председник Вучић и Ана су поставили темељ модернизације Србије, а нова Влада ће наставити тим путем који ће омогућити да наша земља буде међу лидерима у развоју и примени модерних технологија.

Модернизација као део програма Скок у будућност до 2027. године донеће нашој земљи:

- увећање извоза ИКТ услуга на 10 милијарди евра годишње,
- увећање броја запослених у ИКТ сектору на 140.000 запослених,
- изградњу и почетак рада БИО4 кампуса – биоекономског центра до краја 2026. године,
- институционално, системско и применљиво увезивање образовања, науке и истраживања,
- интензиван развој у области развоја вештачке интелигенције,
- проширење научно-технолошког парка у Нишу и изградњу кампуса техничких факултета у Београду.

ИНФРАСТРУКТУРА

Изградња инфраструктуре је кичма развоја сваке земље и ту смо заиста много напредовали, што се види на сваком кораку. Данас, када се упутите у било који део Србије, видећете много активних градилишта, али и километре изграђених путева и ауто-путева. Србија ће и у наредне четири године бити велико градилиште јер је изградња инфраструктуре за нас од пресудног значаја.

Експанзија грађевинске индустрије у протеклој деценији је нешто на шта треба посебно да будемо поносни. Док већина земаља које су чланице Европске уније бележи пад у сектору грађевинарства, у Србији овај сектор бележи раст. Прошле године у Србији је вредност грађевинских радова била већа за 11,2 одсто него годину дана раније. У четвртном кварталу прошле године издато је 15,6 одсто више грађевинских дозвола него у истом кварталу 2022. године, а ове године је број издатих дозвола већ око 30.000, што значи да очекујемо даљи раст у овом сектору. Учешће грађевинарства у бруто домаћем производу земље 2012. године износило је три одсто а 2022. године ово учешће износило је 5,5 одсто. Вредност свих грађевинских радова на територији Србије износила је 1.6 милијарди евра, док је прошле године вредност свих грађевинских радова у нашој земљи износила чак 5,6 милијарди евра.

Порасту вредности грађевинских радова доприносе велики путни и железнички инфраструктурни пројекти. Од 2012. године изграђено је преко 450 km ауто-путева и брзих саобраћајница, тренутно је у фази изградње нових 650 km, док је у наредном периоду планирано закључивање уговора о изградњи додатних 880 km.

Само у 2023. години пуштено је у саобраћај скоро 90 km ауто-путева и брзих саобраћајница, док је за 2024. годину планирано да се изгради још близу 166 km. Имајући у виду дугорочно планирање развоја путне инфраструктуре, до краја 2026. године се очекује и завршетак радова на додатних 300 km ауто-путева и брзих саобраћајница. Доказ да водимо рачуна о равномерном развоју Републике Србије, када је у питању путна инфраструктура су саме локације на којима се реализују радови, од Крушевца, Прелине, Пожеге, Шапца, Лознице, Новог Сада, Београда, до Бачког Брега, Српске Црње, Зрењанина, Кикинде. Током мандата ове Владе почећемо да градимо ауто-путеве Пожега – Бољаре, прву фазу брзе саобраћајнице Карађорђе, од Малог Пожаревца преко Младеновца и Аранђеловца до Чибутковице, ауто-пут Пожега – Мачкат, а надам се да ћемо имати новца да почнемо изградњу брзе саобраћајнице Краљско – Нови Пазар. Током мандата Владе коју ћу водити биће завршени Фрушкогорски, Моравски и Дунавски коридор, као и сектор Ц обилазнице око Београда од Бубањ Потока до Панчева.

Тренутно су у фази изградње два моста преко Дунава, један градски мост у Новом Саду и други мост као део Фрушкогорског коридора. Желим да напоменем да је у изради

пројектно-техничка документација је за још два моста, један пешачко-бициклически у Новом Саду и други мост у Бачкој Паланци. Израђује се пројектна документација и за друмско-железнички мост на обилазници око Београда код Винче. Другим речима, у фази реализације је тренутно пет мостова преко Дунава, што се никада није догодило у историји наше земље.

У прилог чињеници да се не развија само друмски саобраћај, морам да напоменем да је у периоду од 2012. године до данас изграђено преко 100 km нових пруга, реконструисано скоро 850 km, а у току је изградња и реконструкција на преко 200 km. У децембру ове године пустићемо у саобраћај 108 километара брзе пруге од Новог Сада до Суботице, а почињемо изградњу 230 km брзе пруге од Београда до Ниша. У овом тренутку ниједна земља Европе не гради толико километара брзе пруге као Србија. Нас у наредном периоду чека реконструкција и модернизација додатних 2.000 km регионалних пруга.

Оно што нас чека у наредном периоду је наставак реформе железничког сектора и унапређење услуга на железницама. Србија гради железницу 21. века, тако да очекујемо и да наша предузећа буду на том нивоу и да се њима управља професионално, а да те компаније послују по тржишним и одрживим принципима. Очекујем рационализацију и унапређење железничке мреже и услуга, као и у отварању тржишта у складу са европским стандардима и праксом. У претходном периоду је отворено тржиште за теретни саобраћај, а у 2024. години, поред два државна железничка превозника, јавну железничку инфраструктуру користило је још 17 приватних фирми за обављање услуга превоза у теретном саобраћају. Такође, наше реформисане железничке компаније треба да учествују на тржишту других земаља Западног Балкана које је такође дерегулисано. У другом кварталу 2024. године биће усвојена Национална стратегија развоја саобраћаја за период 2023-2030. а чекају нас и реформе у међумесном и међународном путничком превозу.

Кроз програм Скок у будућност у сарадњи са председником Вучићем, даћемо снажан замах изградњи инфраструктуре и планирамо да урадимо следеће.

У области друмског саобраћаја изградићемо додатних 487 km ауто-путева и брзих саобраћајница. Планирамо програм рехабилитације и ургентног одржавања регионалних државних путева. Од укупно 15.919 km државних путева, потребно је да се реконструише 5.571 km (35%). Ми сваке године реконструисамо око 500 km, што значи да ћемо од својих средстава током мандата ове владе реконструисати 2.000 km. Председник Вучић је најавио да ће држава обезбедити додатних две милијарде евра за реконструкцију државних путева, што значи да ћемо током мандата ове Владе, за 4 године реконструисати додатних 4.000 km државних путева. То значи да ћемо за четири године, поред изградње ауто-путева и брзих саобраћајница реконструисати укупно 6.000 km путева што значи потпуну рехабилитацију наше путне мреже.

Као што сам већ напоменуо, у области железничког саобраћаја планирамо да изградимо и реконструисамо преко 2.000 km регионалних железничких пруга, као и брзе пруге Нови Сад - Суботица и Београда - Ниш. Тренутно реконструисамо пругу Ниш -

Димитровград а почетком јуна почиње изградња железничке обилазнице око Ниша. Реконструисемо пругу Ниш – Брестовац, као и Крагујевац - Суботица, у јуну почиње изградња пруге Земун Поље - Аеродром Никола Тесла - Национални стадион, а у децембру почиње изградња брзе пруге Београд - Ниш. Планирамо да реконструисемо пруге Врбас - Сомбор, Панчево - Суботица, Сталаћ - Краљево - Рудница са везом до Новог Пазара, Крагујевац - Краљево - Чачак - Пожега - Ужице, Ваљево -- Врбница као део пруге Београд - Бар, као и наш део пруге Београд - Сарајево од Руме до Лознице.

У области водног саобраћаја реконструисаћемо и проширити капацитете луке Богојево, урадићемо реконструкцију и проширење капацитета луке Прахово, проширење капацитета луке Сремска Митровица, пројекат "Заплови Србијом" – развој крузинга на Сави чији је циљ стварање могућност успостављање речне везе бродом између Шапца, Сремске Митровице и Београда.

У области ваздушног саобраћаја, Ер Србија која је понос наше земље и најбржа растућа регионална авио компанија у Европи, наставиће да се развија. То значи да ће Ер Србија до краја мандата ове владе имати до седам милиона путника, а аеродром Никола Тесла преко десет милиона путника. У току је завршетак радова на новом терминалу аеродрома Константин Велики у Нишу, који ће бити отворен за путнике од 1. јула ове године. Планирамо изградњу друге фазе аеродрома Росуље у Крушевцу, изградњу новог терминала уместо постојеће зграде на аеродрому Константин Велики у Нишу, као и изградњу хангара, платформе и паркинга аеродрома Морава у Краљеву.

СПОРТ

Када је у питању развој спорта и ова влада ће наставити континуитет препознавање овог важног сегмента за здравље нације. У последњих једанаест година улагања су највећа у историји, што наши спортисти оправдавају резултатима за понос.

Годишњи буџети највећих националних спортских савеза, којима се обезбеђују услови за рад, припреме спортиста, организација кампова за перспективне спортисте и учешће на међународним такмичењима у 2024. години су иницијално увећани просечно 14% у односу на 2023. годину.

Кроз додатна улагања од 389 милиона динара током првог дела 2024. године, сви олимпијски програми спортских савеза финансирани су у максималним захтеваним износима и тако ће наставити улагања и нова Влада, а свакако додатни мотив за спортисте биће и награда од 200.000 еура за сваку златну олимпијску медаљу освојену у Паризу, што је скоро три пута више него на Олимпијским играма у Токију, када је награда износила 70.000 евра.

Србија је у протекле две године била домаћин 24 велика међународна такмичења и добила је бројна признања за одличну организацију, као и подршку за кандидатуру организовања нових међународних такмичења у будућности. На тај начин се подиже углед Србије у свету, доприноси развоју спортског туризма и унапређује спортска инфраструктура.

У 2024. години имамо 567 носилаца националног спортског признања, а 424 перспективних спортиста од навршене 15. године прима спортску стипендију, што је највећи број спортских стипендиста у историји. Држава ће ове године у ту сврху издвојити скоро две милијарде динара.

Кроз програм Скок у будућност извршићемо значајна улагања у спорт. Изградићемо Национални фудбалски стадион са 52.000 места, изградићемо нови стадион Чика Дача у Крагујевцу. Знамо колико су нам одбојкаши донели радости и зато ћемо им изградити Национални одбојкашки тренинг центар, као и нову спортску дворану СД Раднички.

EXPO 2027

Специјализована изложба "EXPO 2027 БЕОГРАД" са темом "Игра(ј) за човечанство" ће бити један од главних замајаца за развој Србије и спровођење програма Скок у будућност. Колико је значајно то што је Србија добила организацију изложбе EXPO можда најбоље показује чињеница да је 1889. године као експонат за EXPO изложбу у Паризу подигнут Ајфелов торањ, који је данас један од симбола Француске и једна од најпознатијих светских атракција коју годишње посети преко 7 милиона људи. Такође, на изложби EXPO у Чикагу 1893. године, само четири године после Париза, наш српски геније Никола Тесла је наизменичном струјом са преко две стотине хиљада електричних сијалица осветлио целу изложбу EXPO, захваљујући чему је изложбу у Чикагу посетило чак 27 милиона људи. Оно што је интересантно јесте то да је изложба у Чикагу и оно што је Тесла урадио било прекретница у примени наизменичне струје, а представљала је Теслину победу над Едисоном, јер је након изложбе преко 80% порубина електричних проводника било са наизменичном струјом. И као што је Тесла рекао „Ако будем имао среће да остварим барем неке од својих идеја, то ће бити добротинство за цело човечанство. Ако се те моје наде испуне, најслађа мисао биће ми та да је то дело једног Србина“, тако ће и наш EXPO бити дело српске памети за добробит и будућност целе Србије.

У одређеним опозиционим круговима у нашој земљи могле су се чути критике упућене одржавању EXPO изложбе у Србији. Те критике биле су најблаже речено неконструктивне и више су имале за циљ да омаловаже и обесмисле значај ове изложбе за саму Србију. Управо на овом месту хоћу свим нашим грађанима да поручим и подсетим да је баш ова изложба била замајак не само привреди наше земље, већ и култури и уметности. Управо за потребе

ове, по некима небитне изложбе, Србија, је примера ради, у Паризу окупила и послала те 1900. године своју интелектуалну, културну и привредну елиту, да представи душу и обичаје нашег народа, његову величину, историју и лепоту. Тада се тако, у духу јединства и заједништва, доживљавала шанса да свим другим државама и народима света на једном месту приближимо нашу земљу као пријатеља и партнера. И тада су тамо српску културу представљали најзначајнији уметници те епохе као што су Паја Јовановић, са својим монументалним делом „Крунисање цара Душана“, који ће том приликом добити и златну медаљу за ову слику, Бета Вукановић, са сликом „Слава у Србији“, Марко Мурат који је насликао слику чудесне лепоте „Улазак цара Душана у Дубровник“, Леон Коен са сликом „Јосифов сан“, Ђорђе Јовановић – први академски вајар у Срба – који је за своје дело „Споменик косовским јунацима“ у Крушевцу такође добио златну медаљу, Ђорђе Крстић и многи други. Јасно се и по овоме може видети како је једна мала земља сложено радила на свом имиџу и промоцији, како би је што боље примиле и прихватиле друге државе и народи. Знало се и тада да управо ова манифестација, ова изложба представља прилику да покажете ко сте и шта сте и да се на одговарајући начин Србија афирмише. У том смислу, 2027. године имаћемо јединствену и Богом дану шансу коју треба да искористимо паметно, баш као и наши преци што су чинили.

Изложба ЕХРО која је 2017. године одржана у Астани такође је добар пример, јер је на изложби у Астани излагало преко 100 земаља, посетило ју је 3,9 милиона људи или у просеку преко 22.000 људи дневно. Све ово што сам навео показује колико је добијање ове изложбе за Србију велика ствар која ће испромовисати нашу земљу као земљу модерних технологија и вештачке интелигенције, али и земљу традиције са изврсном туристичком и гастрономском понудом, земљу богате културе, игре и песме.

Када је реч о организацији ЕХРО изложбе и радовима на терену, они теку по плану. У Сурчину на, простору где ће бити изграђен ЕХРО комплекс, налазиће се и нови Београдски сајам, Национални фудбалски стадион, Акватик комплекс и 1.500 станова.

У оквиру ЕХРО-а планирана је изградња следећих објеката:

- Нова траса железничке пруге која спаја железничку станицу ”Прокоп” са новом будућом железничком станицом ”Национални стадион” – 18 km нове железничке трасе;
- 9 km нових градских булевара са прикључком на ауто-пут Милош Велики, јавни паркинзи са преко 9.000 места, као и сви пропратни елементе гасне, канализационе, телекомуникационе и енергетске инфраструктуре;
- Објекат будућег сајма и изложбених павиљона и комплекса за Међународну специјализовану изложбу ЕХРО 2027 – будућа бруто површина комплекса 230.000 m² који се простиру на 25 ha;
- 1.500 стамбених јединица за учеснике ЕХРО 2027 изложбе;

- Национални фудбалски стадион са 52.000 седишта, у складу са ФИФА стандардима који се простире на 32 ha;
- Акватик центар – спортски комплекс прилагођен ФИНА стандардима (стандарди Међународне пливачке асоцијације) која подразумева арену са затвореним базенима са најмодернијом технологијом за водена спортска такмичења и капацитет седења за 4.000 људи;
- Нови пристан на реци Сави је пројекат који општина Сурчин чека деценијама, а који ће догађај ЕХРО 2027 учинити још атрактивнијим јер ће омогућити приступ будућим посетиоцима Изложбе са воде посредством речних крузера и такси-бродићима.

Пројекат који је уско повезан за ЕХРО и од историјског значаја за Београд је изградња метроа, а радови на метроу теку планираном динамиком:

Када у потпуности буде завршена, прва линија метроа ће повезивати Железник и Миријево, биће дугачка 21,3 километра и имаће 21 станицу, 41 гарнитура. Друга линија предвиђена је на потезу Бежанија - Миријево, у дужини од 24 километра са укупно 24 станице и 40 гарнитура. Обе линије ће се укрштати на Савском тргу. Линија три метроа Бањица-Бежанија биће дужине око 24 километра са 22 станице и 27 гарнитура.

Очекујемо да следеће године почнемо са изградњом метро станица.

Изградња метроа је један од најважнијих инфраструктурних пројеката у Србији који ће утицати не само на унапређење јавног транспорта у престоници и побољшање укупног квалитета живота Београђана, већ и шире на свеобухватни привредни и технолошки развој читавог друштва.

ИНТЕГРАЛНИ РАЗВОЈ – Србија САДА

Интегрални развој, као један од кључних делова плана Србија 2027, трасира пут новом приступу напретку сваког места, општине и региона у Србији. Овај свеобухватни концепт не само да тежи економском расту, већ приоритизује туристичке, еколошке, културне и социјалне циљеве развоја једног краја, уз подршку релевантних институција на свим нивоима, узимајући у обзир потенцијале, услове и ресурсе које он поседује.

Србија, земља са богатим природним и културно-историјским наслеђем ће кроз ревитализацију и уређење и најудаљенијих крајева, до отварања светске изложбе ЕХРО 2027 у Београду, посетиоцима из целог света понудити обновљене локалитете и неистражену лепоту коју цела Србија има да понуди.

Влада Републике Србије је програм интегралног развоја покренула пре три године у циљу креативнијег и ефикаснијег коришћења ресурса кроз институционално повезивање

различитих грана привреде, туризма, културе, пољопривреде, гастрономије и природних богатстава.

Један од кључних циљева интегралног развоја Србије је отварање нових могућности за инвестиције у сектор смештајних капацитета унутар туристичке понуде. Овај приступ не само да задовољава потребе туриста, већ и ствара нова радна места, чиме доприноси развоју локалне економије.

Резултати у првим пилот-општинама и планирани пројекти, говоре о ефикасној динамици, којом се они већ увелико спроводе:

- Улагањима у ревитализацију Овчарско-кабларске клисуре и Овчар Бање, предела изузетних одлика, који је деценијама посматран искључиво као транзитно подручје, поставили смо стубове за дугорочна улагања и наставак иновативних пројеката у овај крај. Завршени су пројекти из прве фазе: Природњачки центар у Овчар Бањи, реконструкција Железничке станице у Овчар Бањи, пристаниште на језеру Међувршје, приступна саобраћајница ка Каблару, амфитеатар и трг у Овчар Бањи, а на језеро Међувршје је упловио и први домаћи еколошки тримаран за превоз туриста. Ипак позиционирању западне Србије на туристичкој мапи, главни замајац даће Каблар Skywalk, први стаклени видиковец у Србији, чија изградња је у току и очекује се да буде спреман за прихват туриста током лета 2024. године;
- На југу Србије, коначно је у току дуго сањана реконструкција и санација пута преко Радан планине, вредна 1,8 милијарди динара, који спаја пет општина (Куршумлију, Лебане, Медвеђу, Бојник и Прокупље), два округа (Јабланички и Топлички) и три бање (Пролом, Куршумлијску и Сијаринску Бању), чинећи их јединственом туристичком целином;
- Рестаурација археолошког налазишта Царичин град, изградња иновативног Центра за посетиоце са музејском поставком и виртуелним приказом, као и уређење самог центра Лебана, доприноси подизању југа Србије на виши ниво туризма и промоције као нови културно-историјски и гастрономски центар Србије;
- Системско уређење Сијаринске Бање са изградњом културног центра, моста, римског купатила, новог хотела, фабрике флаширане воде, итд., подићи ће ову, иначе веома посећену, бању на југу земље на највиши ниво бањског туризма у Европи;
- Изградња јединственог моста-пасарале и саобраћајног прилаза ка најочуванијој средњевековној тврђави Маглич, чија рестаурација је у току, затим првог едукативно-еколошког парка у Свилајци, представљају само неке од многобројних покренутих пројеката који унапређују сваки део Србије.

Циљ је да сви делови Србије на рационалан и одржив начин користе потенцијале, да са квалитетним развојним пројектима улазе у тржишну утакмицу, која ће поносно резултирати новом сликом Србије САДА.

ТУРИЗАМ

Када је реч о туризму остварили смо рекордне резултате у прошлој години и Србија је била прва дестинација у свету по стопи раста прихода од страних туриста у односу на 2019. годину, по извештају туристичког барометра Уједињених нација. Овај податак износим као чињеницу, али и као јак и необорив аргумент којим нашим грађанима желим да докажем да наша земља заиста може да буде лидер у туризму, не само у региону него и у целој Европи. То показују чињенице. Само још ми треба да поверујемо у то. Да верујемо у снагу нашег народа и наше државе, да верујемо сами у себе.

У прошлој години је први пут у новијој историји земље број страних гостију премашио два милиона и то захваљујући стопи раста од 20 одсто међугодишње и чиме је број страних гостију по први пут премашио број домаћих туриста, а наша земља је у 2023. била прва дестинација у свету по стопи раста прихода од страних туриста у односу на 2019. годину. Девизни прилив од туризма је у 2023. износио рекордних 2,55 милијарди евра, што је за милијарду и 112 милиона евра више него 2019, а чак 3,5 пута више него 2012. Србија је прошле године имала укупно 4,2 милиона долазака туриста и 12,4 милиона ноћења, што је више него двоструко у односу на пре 10 година.

Са готово свих водећих страних тржишта достигнуте су двоцифрене стопе раста долазака туриста у односу на 2022. годину. Туристички промет са Кином је на путу опоравка, будући да су кинески туристи у 2023. години по броју ноћења претекли рекордну 2019. годину. Србија је, према извештају Европске туристичке комисије, била једина земља у Европи која је остварила овај резултат, док остале европске земље нису достигле ниво промета са Кином из 2019. године.

Динамичан раст страних гостију у корелацији је са повећањем директних авио-линија Ер Србије ка другим дестинацијама. Ер Србија је у 2023. години саобраћала ка 87 дестинација, што је за 29 дестинација више него у 2019. години. Ер Србија је у 2023. години, према прелиминарним резултатима, остварила рекордни профит од 40,5 милиона евра. На тај начин, српска национална авио-компанија је наставила са позитивним трендом пословања и практично забележила двоструко већи профит у поређењу са претходном годином, без иједног евра државних субвенција. Ер Србија је у редовном и чартер саобраћају у прошлој години превезла укупно 4,19 милиона путника, што је трећи најбољи резултат у историји компаније дугој скоро 97 година. Број путника на Аеродрому Никола Тесла је у 2023. години достигао рекордних 7,95 милиона, што је повећање за око 30 одсто у односу на 2019. годину.

Нова Влада ће наставити улагање у туризам кроз пројекте интегралног развоја у оквиру програма Скок у будућност. Широм Србије у току је низ пројеката. Током маја ове године очекује се завршетак изградње спортско-рекреативног центра са ауто-кампом у Ковину, а у Новом Саду завршавамо радове на уређењу спортско-рекреативних терена. Такође, до 1. јула 2024. године биће завршене три деонице бициклистичких стаза на подручју Подунавља у дужини од око 70 километара. Изградњом ове три деонице, рачунајући и постојеће стазе, биће комплетирана бициклистичка рута од Белоцркванских језера до Голупца, а која је део трасе међународног бициклистичког коридора Еуровело 6.

Покренута је реализација четири капитална пројекта у сфери наутничког туризма у вредности од 13 милиона евра. У припремној фази или у фази реализације тренутно је изградња међународног путничког пристаништа у Банаштору, дуплирање капацитета на пристаништу у Доњем Милановцу, као и изградња марина у Великом Градишту и Голупцу. План је да радови на пристану у Доњем Милановцу буду завршени ове године, а остала три пројекта у 2025. години. Поред тога, следеће наутичке сезоне треба да се пуне у рад пристани у Сремској Митровици и Раму.

ЕХРО је свакако пројекат од кога очекујемо да буде круна наше туристичке понуде и као што је Ајфелова кула некада постала симбол Француске, оно што ћемо изградити за ЕХРО биће симбол Србије као земље будућности.

КУЛТУРА

Влада коју ћу предводити имаће задатак да у области културе направи прогрес и напредак као онај који смо успели да урадимо у Новом Саду. Као што је Нови Сад постао Европска престоница културе и једновремено остао Српска Атина, тако ћемо у овој области створити претпоставке за квантни скок. И то са највећом вољом сматрам нашом часном дужношћу.

Пре него што вам изложим шта планирамо да урадимо у области културе, морам се кратко осврнути на оно што смо до сада урадили улажући у културу од Суботице, Београда, Јагодине, па до Ниша. У априлу ове године завршили смо радове на Народном позоришту - Narodno kazalište - Népszínház у Суботици, што је један од највећих инфраструктурних пројеката у култури, реконструисали смо Народно позориште у Београду, изградили смо нову „малу сцену“ Народног позоришта у Нишу, реконструисали смо више од девет деценија старо здање Музеја наивне и маргиналне уметности у Јагодини, а након десет година детаљних радова на једном од најважнијих локалитета у Србији - Археолошко налазиште Медијана у Нишу је поново отворено за посетиоце. После 78 година од расформирања логора, завршили смо меморијални центар „Старо сајмиште“, јер негујемо културу сећања и желимо да достојно обележавамо места страдања нашег народа. За последње три године, преко конкурса Министарства културе „Градови у фокусу“, широм Србије смо обновили,

адаптирали и реконструисали 108 објеката културе, у вредности од милијарду динара. На овај начин деценијама девастирани домови културе, који често нису обнављани од времена некадашње Југославије, данас су постали нови и модерни културни центри, а многи градови и општине су добили обновљене музеје, галерије, позоришне и биоскопске сале, међу којима и: Нови Пазар, Кнић, Дољевац, Мали Зворник, Осечина, Рума, Кикинда, Смедеревска Паланка, Нова Варош, Шид и други.

Са новом Владом наставићемо интензивна улагања у културу и пред нама је реализација великих инфраструктурних пројеката; доношење нових и побољшање постојећих закона у области културе; наставак децентрализације културе; јачање система заштите културног наслеђа; побољшавање радно-правног статуса запослених у култури и оснаживање културне дипломатије.

До почетка ЕХРО-а 2027. реализоваћемо низ великих и важних инфраструктурних пројеката, који ће у значајној мери побољшати не само културну понуду Београда и Србије, већ ће и битно унапредити квалитет живота наших грађана.

Природњачки музеј у Београду, један од најдуговечнијих музеја у земљи, који поседује изузетно богату колекцију сада недоступну широкој јавности, први пут у историји добиће модерно опремљену и функционалну зграду, у Блоку 13 у Новом Београду. Уз Меморијални центар „Старо сајмиште“, Музеј савремене уметности, будућу Националну концертну дворану и друге садржаје, нова зграда Природњачког музеја биће део јединственог „квартала културе“.

Музеј Николе Тесле, најпосећенији музеј у земљи и јединствен у свету, који чува оригиналну и личну заоставштину Николе Тесле, коначно ће у некадашњој Фабрици хартије Милана Вапе у Београду добити адекватан простор за излагање и смештај драгоцене збирке.

Пресељењем у зграду бивше Главне железничке станице у нашем главном граду, Историјски музеј Србије добиће модерно опремљен излагачки простор и заједно са спомеником Стефану Немањи на Савском тргу биће део амбијенталне целине која представља историју српског народа и државе. И одатле ћемо слати поруку ко смо и шта смо. Та тачка за све стране и домаће туристе биће прва и полазна тачка за упознавање са нашом историјом и културом. Она коју су управо нападали сви противници нашег идентитета и самопоштовања. Биће то бисер Београда и целе наше отаџбине Србије.

Обновом дела Југословенског драмског позоришта и изградњом нове сцене „Бојан Ступица“, једно од најпознатијих позоришта у нашој земљи добиће најсавременију опрему и адекватне услове за рад. Отварањем Дечјег музеја и две позоришне сцене у згради некадашње поште на Савском тргу у Београду, по угледу на најпознатије европске установе тог типа, наша земља добиће јединствени музеј у коме ће уживати најмлађи посетиоци. Планирано је и отварање Женског музеја у Београду, установе која ће се бавити женским стваралаштвом кроз историју и дати могућност женама које се данас баве културом да прикажу своје стваралаштво.

Када је реч о великим пројектима ван престонице, завршетком изградње Народног позоришта - Narodnog kazališta – Népszínház у Суботици, Србија ће добити једно од највећих и најмодерније опремљених позоришта у овом делу Европе. Обновом постојеће и изградњом нове зграде, Галерија „Милена Павловић Барили“ у Пожаревцу, посвећена једној од најпознатијих српских уметница, значајно ће унапредити музејски и свеукупни културни живот у овом делу Србије. Потпуна обнова старог језгра Сремских Карловаца, духовног и културног центра српског народа, допринеће даљем развоју културне и туристичке понуде овог града и наше земље. Отварањем Музеја стакларства у Параћину, Србија ће по први пут добити музеј посвећен важном сегменту нематеријалног културног наслеђа. Захваљујући Музеју кошарке у Чачку који ће ускоро бити отворен, првог тог типа у региону, моћи ћемо долично да представимо традицију и развој овог спорта у Србији. До краја ове године очекује нас и отварање Музеја ћирилице, у Рачи покрај Бајине Баште, установљеног у циљу очувања ћирилице и представљања вредности нашег писма, као и развоја културе и туризма у овом делу Србије.

Поред тога, у наредне четири године наставиће се реализација капиталног пројекта „Истраживање, заштита и презентација археолошког налазишта Бело брдо у Винчи“, којим је након много деценија заустављена девастација локалитета од светског значаја, као и капиталног пројекта „Истраживање, заштита и презентација налазишта Царичин град“ у општини Лебане, једног од најважнијих археолошких локалитета у овом делу Европе. Током припреме овог експозеа из надлежног министарства ми је саопштено да постоји план да се у наредном периоду ово културно добро од изузетног значаја за Републику Србију предложи за упис на листу светске културне и природне баштине Унеска. Ја сада са овога места кажем да то није план него задатак и да се са његовом реализацијом крене одмах. Такође, да се Влади у наредних шест месеци предложи списак свих културних добара које надлежно министарство сматра од значаја за упис на листу Унеска. У том смислу, очекујем да ће се на том списку промптно наћи и најстарији књижевни часопис у Европи, Летопис Матице српске. То је прогрес који очекујем и који ћу се старати да се реализује одмах. Јер то је офанзива културне дипломатије и позиционирање наше културне баштине на светској мапи.

Очекујемо и да ће у наредном четворогодишњем периоду започети изградња Националне концертне дворане, којом би Србија први пут у историји добила најмодерније опремљен концертни простор и тако постала чвориште музичког живота у читавом региону.

У претходне четири године направљен је велики помак у доношењу закона којим се регулише област културе, првенствено у области заштите културног наслеђа. У периоду пред нама очекује нас заокруживање овог важног процеса, доношењем нове Стратегије развоја културе Републике Србије, Закона о заштити непокретног културног наслеђа, као и два закона које целокупна културна јавност дуго ишчекује: новог, побољшаног Закона о кинематографији и Закона о позоришту.

Два програма Министарства културе - „Градови у фокусу“, који се спроводи у претходних осам година и „Престоница културе Србије“, који се реализује у претходне три

године - показали су се као лун погодак у децентрализацији културе и њене равномерне доступности свим грађанима Србије. Поред тога, овим мерама подстакнути су ново запошљавање, развој туризма и укупан локални развој. Наставком реализације ових програма и планираним повећавањем опредељених средстава за њих, у наредне четири године биће изграђен, реконструисан и обновљен велики број културних центара, позоришта, биоскопа, музеја и галерија, библиотека и архива у свим деловима наше земље.

У оквиру заштите нашег културног наслеђа и у наредне четири године наставићемо да пружамо пуну подршку његовом очувању и представљању, с посебном пажњом усмереном ка неговању и заштити споменика културе на Косову и Метохији. Обезбедићемо кроз буџет континуирану подршку за редовно функционисање манастира Хиландара, као и за неопходне радове на нашим најзначајнијим светињама као што су Жича, Манасија, Сопоћани, Бањска и друге. У оквиру ове области планирамо и образовање посебног тела које би се бавило откупом значајних уметничких дела српских аутора, посебно у иностранству, како би наше културно наслеђе било сачувано на достојан начин и како би било доступно грађанима Србије.

До 2012. године није постојала системска брига за филмску индустрију, што показује и податак да је те године буџет Филмског центра Србије износио свега 24,8 милиона динара, док је у овој години за буџет Филмског центра опредељено милијарду динара за снимање нових филмова.

Подстицаји за филмску и аудио-визуелну уметност уведени су 2016. године, од када из године у годину значајно расту улагања у ову област, што је омогућило да се Република Србија наметне као једна од најпривлачнијих дестинација у региону за продукцију аудио-визуелних дела. У 2024. години за подстицаје за филмску индустрију опредељено је 2,25 милијарди динара, што је за 450 милиона динара више него у 2023. години.

Подршка филмској индустрији омогућила је и настанак значајних остварења која се баве важним националним темама, а које до сада нису биле забележене на филмском платну, као што су: „Дара из Јасеновца“, „Олуја“, „Мрак“, „Хероји Халијарда“ и „Краљ Петар I“.

У склопу наставка подршке развоју филмског стваралаштва, планирамо успостављање Националног центра за филм, којим би се постигао виши степен координације и ефикасности у овој области.

Захваљујући програму доделе подстицаја у области аудио-визуелне производње, последњих година постоји велико интересовање инвеститора за производњу ових дела у Србији. У том сегменту, наша земља тренутно је једна од најпривлачнијих дестинација у региону. Све ово допринело је развоју не само овог сектора, већ и повећању броја запослених, пре свега у култури, као и напретку привреде у целини.

Оснаживање културне дипломатије подразумева јачање активности и пројеката у оквиру међународних организација, првенствено Унескоа, као и повећање културне размене и дистрибуције културних садржаја из наше земље у иностранству. Поред јачања постојећих

културних центара Србије у Паризу и Пекингу, у плану је успостављање културних центара у Лондону, Москви, Берлину, Варшави и другим европским метрополама, као и у региону. То ће у значајној мери утицати на повећање видљивости културних садржаја из Србије на међународном плану и допринети даљој афирмацији наших уметника на светској сцени.

Даме и господо култура сећања је један од оних испита на којима смо пречесто као народ и држава у нашој прошлости падали. На тај начин чинили смо грех према онима који својом жртвом и страдањем то никако нису заслужили. И та нас зла коб некако прати и прогања кроз историју. Подела на Обреновићевце и Карађорђевићевце, подела на припаднике НОБ-а и Југословенска војска у отаџбини подела на Црну и Белу руку и тако у недоглед. Можда је најгора постпетооктобарска подела, када нисмо смели да изустимо слово о НАТО агресији, слово о патњама и страдањима нашег народа да не бисмо случајно грубим тоном дирнули у савест оних који су чинили злочине и погроме над нашим народом. Најгоре од свега је што смо вођени политичким поделлама заборављали на недужне жртве. Од Петровачке цесте и Олује, преко страдања током НАТО агресије па до Мартовског погрома.

Једна од највећих заслуга председника Србије Александра Вучића јесте та што нас је окупио и охрабрио као народ да томе свему кажемо доста. Данас ми коначно на нивоу највиших државних манифестација имамо право да оплакујемо наше жртве и слаavimo наше хероје. Да им се захвалимо. Да нашим борцима или њиховим породицама уручимо споменице и медаље као макар симболичан знак захвалности и молбу за извињење што их је држава презрела и продала у претходном периоду. Управо он нас је све једнодушно окупио и највише допринео да победи култура сећања код нас као незамењив и јединствен интегративни фактор. Да знамо ко смо, шта смо и одакле смо и да се тога никада не стидимо. Ту политику ћемо наставити и неговаћемо још више културу сећања, исправљаћемо неправде које су жртвама учињене кроз заборав. И знаће се и цениће се они којима ништа није светије било од отаџбине. Знаће се, и то вам добар стојим, свако место где смо страдали или где је било ко страдао у нашој отаџбини. Жртве имају да се поштују, а јунаци слободе да се славе.

У наредне четири години наставићемо радове у Меморијалном центру „Старо сајмиште“. Планирана је изrada сталне поставке и почетак радова у Италијанском павиљону, како би ово место колективног убијања Срба, Јевреја и Рома у Другом светском рату у потпуности могло да прикаже и документује сав ужас страдања које се ту догодило.

О посвећености неговању културе сећања сведочи и активно учешће Србије у пројекту обнове Блока 17, односно некадашњег Југословенског павиљона у државном музеју Аушвиц-Биркенау. Постављање нове сталне изложбе у овом некадашњем „логору смрти“ очекујемо у наредних годину до две, у зависности од договора свих учесника око динамике радова.

Програм Скок у будућност препознаје културу као један од приоритета и зато ћемо урадити много на обнови објеката културе и културног наслеђа:

- завршићемо реконструкцију Меморијалног центра Старо сајмиште у Београду,
- завршићемо реконструкцију Културног центра у Пироту,
- изградићемо нову зграду Природњачког музеја у Београду,
- изградићемо нову зграду Музеја Никола Тесла у Београду,
- урадићемо адаптацију, тј. претварање зграде Железничке станице у Историјски музеј Србије,
- изградићемо нову зграду Галерије Милена Павловић Барили у Пожаревцу,
- потпуно ћемо обновити старо језгро Сремских Карловаца,
- изградићемо Музеја стакларства у Параћину,
- реконструисаћемо Југословенско драмско позориште и изградити нову сцену – Бојан Ступица,
- изградићемо нову зграду Музеја копарке у Чачку,
- урадићемо заштиту Археолошког налазишта Бело Брдо у Вијчи,
- изградићемо дечији музеј и две позоришне сцене у Београду.

ПОЉОПРИВРЕДА, ЛОВСТВО И РИБАРСТВО

Имајући у виду чињеницу да пољопривреда и прехрамбена индустрија имају значајан удео у БДП-у српске економије, као и да је петина запослених у Србији ангажована у овом сектору, те да је то једна од грана привреде која остварује суфицит у спољнотрговинској размени, нова Влада ће значајан фокус својих активности усмерити управо у правцу јачања овог сектора. Да нам је пољопривреда важна показује чињеница да је за 12 година поверења које смо добили од народа буџет за пољопривреду увећан за скоро 3 пута, са 40,8 милијарди динара колико је износио 2012. године на 114,3 милијарде динара, колико износи данас и тим рекордним буџетом успели смо да исплатимо све заостале субвенције из претходних година, које су повећане од 60 до 400% и никада није било веће улагање у примарног произвођача.

Буџет за 2024. годину од 119 милијарди динара намењен је искључиво за текућу годину, захваљујући потпуно новом начину финансирања, увођењем јавних позива и строгој контроли пријава и исплата кроз систем еАграр. По први пут после више од 20 година могуће је пољопривредницима исплаћивати субвенције у текућој години за ту години.

Кроз програм Скок у будућност у оквиру пољопривреде нова Влада ће спровести бројне мере који ће пољопривреду учини одрживом, конкурентном, продуктивнијом, технолошки напреднијом, радићемо на повећању сточног фонда, а пружићемо већу директну подршку пољопривредницима. Завршићемо комплетну дигитализацију пољопривредних система.

Повећање конкурентности пољопривреде је неопходно како бисмо могли равноправно да се такмичимо на захтевним спољним тржиштима, а са друге стране, да обезбедимо грађанима Србије пољопривредно-прехрамбене производе прихватљивог односа цене и квалитета. У циљу подршке српском аграру, посебно у околностима све израженијих климатских промена и поремећаја на светским тржиштима изазваних сукобом у Украјини, и ова Влада ће задржати висок ниво директних плаћања која су у прошлогодишњем буџету за пољопривреду вишеструко повећана. На овај начин настојимо да допринесемо стабилности дохотка пољопривредника, уз истовремену могућност за унапређење конкурентности, а кроз поједностављен систем мера.

Ревитализација и раст сточарства је један од приоритета и спроводиће се кроз мере и активности усмерене на очување сточног фонда, односно на заустављање вишегодишње тенденције његовог смањења.

Од 2012. године урадили смо много како бисмо стимулисали развој сточарства као једне од најважнијих грана у пољопривреди:

- Повећали смо давања по квалитетном грлу млечне краве за 60% и сада она износе 40.000 динара;
- Укинули смо доњу границу за број грла и количину предатог млека, тако да сада субвенционисемо сваки литар произведеног млека;
- Повећали смо субвенцију по кошници пчела са 800 на 1.000 динара;
- За органску сточарску производњу дајемо 40% веће субвенције у односу на конвенционалну производњу;
- Обновили смо после две године паузе меру за очување животињских генетичких ресурса и меру за подизање засада винове лозе.

Током мандата нове Владе, настојаћемо да систем подршке сточарству, који се тренутно базира на више мера и на различитим категоријама животиња, заменимо једном мером или са две мере, које ће омогућити плаћање по сваком грлу стоке, уз више нивое подршке за квалитетна приплодна грла, али и укључивање свих осталих грла у систем подршке.

Што се тиче млекарства, повећањем буџета за пољопривреду повећали смо и премије, па је тако премија за млеко 2012. године била 5 динара по литри, а данас је скоро четири пута већа – 19 динара по литри. Увели смо прелевмане на увоз млека (15 динара по литру) и млечних производа, како бисмо примарног произвођача који се бави млечним говедарством заштитили од драстично ниже цене млека у земљама ЕУ. На тај начин сачувана је цена млека у откупу за примарне произвођаче у висини од 50 до 70 динара и са подигнутом премијом по литру млека у износу од 19 динара успели смо да заштитимо наше пољопривреднике и повећамо им зараде од млека. Унапредићемо досадашњи систем подстицаја у сектору млекарства, а он ће бити реализован кроз плаћање премије за млеко према квалитету

испорученог млека. Плаћање већег износа премије за млеко вишег квалитета допринеће унапређењу квалитета млека на нивоу газдинства, док ће у крајњој инстанци потрошачи имати у понуди млеко бољег квалитета за исхрану.

Наши пољопривредници су у претходном периоду већ имали прилике да се упознају са правилима коришћења ЕУ фондова, кроз коришћење ИПАРД фондова, односно предприступних фондова ЕУ за рурални развој. У наредном периоду Србија ће примењивати ИПАРД 3 програм, који нашој пољопривреди доноси 288 милиона ЕУР бесповратних средстава из ЕУ буџета. На овај начин, пружићемо снажну подршку нашим произвођачима да инвестирају у проширење и унапређење своје примарне производње, а нарочито у унапређење прераде на газдинству и диверзификацију њихових активности, како би се допринело повећању додате вредности њихових производа и њиховој конкурентности, а самим тим и њиховом профитабилнијем пословању. Поред тога, овакав систем подршке учиниће наше пољопривреднике у потпуности спремним за коришћење средстава из ЕУ буџета када Србија постане чланица ЕУ.

Додатно, нова Влада ће наставити мере кредитне подршке и пројектног финансирања, како би се кредитна средства учинила доступним пољопривредницима под условима повољнијим од комерцијалних, а у циљу финансирања набавке како обртних, тако и основних средстава.

Када је реч о извозу пољопривредно-прехрамбених производа из Србије, без обзира на чињеницу да остварујемо позитиван спољнотрговински биланс у овој области, унапредићемо структуру извоза, у смислу повећања учешћа прерађених производа у извозу. Тренутно око 70% вредности извоза пољопривредно-прехрамбених производа из Србије чине примарни производи, које друге земље увозе као сировину и даље прерађују. Наш циљ је да се ови производи прераде у Србији и извезу као прерађени производи, односно као производи са вишом додатом вредношћу, а самим тим и по вишој цени. Поред тога, наставићемо са усклађивањем тржишних стандарда са европским, како би наши пољопривредни производи на европском тржишту били подједнако вредновани.

Унапређење информационих система у пољопривреди и наставак процеса дигитализације представља још један од важних задатака нове Владе. Један од важних система, чије је постојање услов за чланство у ЕУ и коришћење ЕУ фондова, али и за ефикасно и транспарентно коришћење буџетских средстава, јесте Интегрисани систем управљања и контроле (ИАЦС), као и Систем идентификације земљишних парцела (ЈШИС) као његов најважнији део. ИАЦС је обавезан алат за доделу, праћење и контролу подстицаја у пољопривреди. Ови системи омогућавају да се, кроз комбинацију ортофото снимака, различитих „слојева“ идентификације парцела и дигитално повезивање са Регистром газдинстава и другим релевантним регистрима, обезбеди циљано, наменско и контролисано плаћање корисницима, као и контрола извршавања њихових обавеза. На овај начин, могућности манипулација, злоупотреба и превара биће сведене на најмању меру, што ће допринети очувању буџетске стабилности, нарочито у делу буџета за пољопривреду.

Имајући у виду да је просечна старост носилаца пољопривредног газдинства у Србији 60 година и да је тек сваки једанаести носилац газдинства млађи од 40 година, стимулисаћемо младе људе за останак на селу кроз посебне програме подршке, а како би се зауставио одлив становништва из руралних области и живот на селу учинио квалитетнијим. С друге стране, имајући у виду велики број старачких домаћинстава, која нису тржишно оријентисана и производе само за сопствене потребе, прилагодићемо систем субвенционисања овој категорији пољопривредника, уз поједностављено плаћање и мање потребних услова.

У складу са глобалном ситуацијом, посебно у домену климатских промена и јачања еколошке свести, озбиљан задатак који стоји пред нама јесте обезбеђење одрживости пољопривредне производње као интегрисаног система биљних и сточних производних пракси, који дугорочно задовољавају потребе људи за храном, чувају квалитет животне средине и природних ресурса, имају високу економску вредност и унапређују квалитет живота пољопривредника, локалне заједнице и друштва у целини.

Поменуо бих и две области које су можда неоправдано недовољно потенциране до сада, а сматрам да имају озбиљне развојне могућности. Реч је о ловству и рибарству.

Ловство је важан део културног и историјског наслеђа наше државе. Користећи се научним искуствима и позитивним примерима из праксе, покушаћемо да кроз уређење ловства оно поново постане репрезентативна привредна грана. Уређење ове привредне гране је од изузетне важности с обзиром на то да у нашој држави имамо око 80.000 ловаца. Јасним и дефинисаним законским решењима, на којима планирамо да радимо, очуваћемо дивљач и природу, поспешити низ привредних делатности и подићи ниво безбедности.

Рибарство у Србији је заступљено производњом риба у рибњацима (аквакултуром), изловом риба из отворених вода, као и прерадом рибе. Просечна потрошња рибе у Србији по глави становника је 5,1 kg, четири пута мања од европског просека. Иако малог значаја у промету и са малом потрошњом рибе, потенцијал овог сектора у Републици Србији је изузетно велики.

Захваљујући сопственим ресурсима, Србија би могла да од великог увозника, врло брзо постане велики извозник рибе, а што је врло важно с обзиром на то да све земље ЕУ имају велики дефицит рибе у спољнотрговинској размени.

Споменуо бих и производњу вина где смо захваљујући значајним улагањима у винарство 2,4 пута увећали број винарија у Србији, са 200 винарија колико их је било 2012. године на 500 винарија колико их имамо данас. Ми смо у претходне три године подигли 953 хектара нових винограда. Као љубитељ вина апсолутно подржава речи нашег председника Вучића да морамо подизати много више хектара винограда и ма колико се нама те субвенције чиниле велике, нова Влада ће радити на томе да оне буду много веће.

Што се тиче међународне сарадње у пољопривреди, од новембра месеца 2022. године усаглашено је 6 сертификата за извоз пољопривредно-прехранбених производа у НР Кину. До сада смо потписали и усагласили сертификате за извоз јабука, меда и хране за кућне љубимце, а за потписивање су спремна још три сертификата и то за пилсће месо, суве шљиве и боровнице.

Поред тога, потписали смо Споразум о слободној трговини са НР Кином који ће ступити на снагу 2024. године и то је највећа и најважнија ствар којом смо отворили врата непрегледног тржишта, а када је реч о пољопривредним производима, чак 60 одсто нашег извоза биће ослобођено царине већ у првој години ступања на снагу овог Споразума. У року од 5 година (категорија А5), још 16% наших производа биће ослобођено царине.

Један од најзначајнијих развојних пројеката како за пољопривреду, тако и за нашу земљу јесте унапређење и изградња система за наводњавање.

Спроведене су јавне набавке, започета је изградња, реконструкција и санација система за наводњавање на 128.000 хектара пољопривредног земљишта у Бачкој, Банату и Срему – 103.000 хектара , у Шапцу, Чачку, Панчевачком рити и Тополи – 19.500 хектара и у Свилајнцу и Неготину – 2.000 хектара, у Руми и Сремској Митровици завршићемо системе за наводњавање на 3.500 хектара пољопривредног земљишта.

Кроз буџет у пољопривреди урадићемо још низ пројеката снабдевања водом за пиће који ће унапредити услове живота широм наше земље.

Отпочели смо радове на уређењу и коришћењу вода пештерског водовода на територији општина Сјеница и Тутин, чиме ће пијаћу воду добити 3.000 људи у Тутину и око 5.000 људи у Сјеници. У Новој Вароши ће бити решено снабдевање водом за пиће домаћинстава у седам села са преко 4.500 људи и око 5.000 грла млечних крава. У оквиру пројекта изградње хидромелиорационог система Сурчинско доње поље рехабилитоваћемо и модернизовати постојећу каналску мрежу, објекте за наводњавање и одводњавање као и изграђену нову пумпну станицу „Јаково“.

У домену заштите од поплава на територији „Обреновац: Сава - Колубара -Тамнава“ реконструисаћемо насип реке Колубаре од ушћа Саве до моста на путу Београд - Обреновац и од моста на путу Београд - Обреновац до високог терена у Мислођину. Надаље, на територији општине Уб изградићемо брану са акумулацијом „Памбуковица“, ради формирања акумулације за прихватање поплавног таласа у условима великих вода, а све како бисмо насељена места, па и плодне њиве заштитили од поплава. Урадићемо регулацију реке Грабовице у дужини од 500 m изводно и 900 m узводно од постојеће регулације, што ће омогућити заштиту од поплава, ерозије и бујица и формирање уједначеног и континуалног степена заштите приобаља. Урадићемо и брану са акумулацијом „Ариље - профил Сврачково“ чиме ће се обезбедити комплетно снабдевање водом за 300.000 становника на подручју Ариља, Пожеге, Лучана, Горњег Милановца и града Чачка.

Не смемо да заборавимо да је у свим кризним моментима за нашу земљу (санкције, бомбардовање, епидемија ковида) пољопривредно-прерађивачки сектор обезбеђивао више него потребну прехранбрену сигурност грађана Републике Србије. Зато ће нова Влада кроз партнерски однос, реална решења и економски засновану подршку, учинити максималан напор да пољопривредно-прехранбени сектор постави на високо место у српској економији, а које му реално и припада.

ПРАВНА СИГУРНОСТ-ПРАВОСУЂЕ, ЗАШТИТА ЉУДСКИХ И МАЊИНСКИХ ПРАВА

„Правда држи земљу и градове“. Нису ово само речи које смо толико пута чули и које стоје на страницама убеника из Увода у право, на првој години Правног факултета. Ово је насушна мисао која нам увек мора бити звезда водиља, која ће нас инспирисати да се жртвујемо, али и учити да побеђујемо како бисмо свом народу обезбедили право, правду и безбедност.

Сви знамо да је Устав највиши правни акт једне државе. И сви знамо да је судска грана власти независна од преостале две – извршне и законодавне. Исто тако, мора бити јасно да је на носиоцима судских функција и велика одговорност. Они морају у својим пресудама увек узимати у обзир како општи интерес, тако и ретрибуцију у корист оштећеног, чега нам је неретко недостајало и због чега су грађани с правом дизали глас и постављали питања.

Скупштинска већина на челу са Српском напредном странком је 2019. године донела измене Кривичног законика, којима је у наш правни саобраћај враћена казна доживотног затвора без права на условни отпуст. Изменама из те године увећани су бројни посебни минимуми када је реч о казнама затвора за различита кривична дела. Да није било тако, бојим се да многи крвници не би осетили мач правде, који увек мора стајати у руци носилаца правосудне власти, не да би се било ко угњетавао, већ напротив, да би се угњетени заштитили и да би им се указало неопходно задовољење виду изречене казне онима који су им нанели зло. Слушали смо подоста о правима починилаца кривичних дела, од оних који то говоре професионално, без додира са реалним светом и из удобности својих синекура. Свакога ћу саслушати и свачије мишљење уважити. Али, ми сви као друштво, морамо бити свесни да без страха од правичне казне неће бити ни уздржавања код оних који су деликтима склони и који би насилјем да постигну све оно што не могу радом или благим деловањем. Зато и стручна правна јавност мора имати више слуха за оне који су угњетени, за оне који су повређени и за оне који се сматрају недовољно заштићени. Увек ћу охрабривати све којима је то посао, да спроводе закон имајући на уму, колико је частан и важан посао који обављају и какве све последице може изазвати претерана благост према онима који никакву самилост својим жртвама нису исказали. Будући да сам и лично адвокат, да потичем из адвокатске породице и да ме је тај хлеб отхранио, врло добро ми је познат сваки проблем са којим се

могу суочити и наши адвокати, али и наши тужиоци и судије. Ја знам да ми имамо добре стручњаке. Знам да у нашим судовима и тужилаштвима седе честити људи. Желим да и они знају да ће у мени увек имати човека који ће бити спреман да их саслуша, да им помогне и да уради оно што је и посао извршне власт – да омогући услове за несметан рад и деловање од којег ће користи имати читава држава, јер ће народ увидети да живи у правној држави и да се овде злочин никада неће моћи исплатити.

Судство је независно, а тужилаштво је самостално у свом раду. Тако и треба да буде. То ипак не значи да је било ко неодговоран за свој рад. Сви смо у коначници одговорни народу. Јер због народа и радимо, а од народа добијамо и плату. И није то само питање пуког професионализма. Реч је о истинском и дубинском родољубљу. Јер има ли ишта светије од правде? Какав је уопште смисао постојања државе, у којој нема правде?

Србија јесте земља правичних људи и јесте правна држава. Дајем вам реч, тако ће бити и убудуће.

ЉУДСКА ПРАВА, ПРАВА ЖЕНА, ПРАВА МАЋИНА, ДЕМОКРАТИЈА

Жене су светиња сваком родољубу. Жена мора бити поштована, заштићена, оснажена. Жени се увек мора указати дужно поштовање, јер је она симбол обнове, рађања и победе. Жена доноси на свет нови живот и то је чини бићем које је заправо најсличније Богу. Зато ће ми се увек будити најдубље осећање презира и одвратности према сваком насилнику који дигне руку на жену. Према ономе који жени, нечијој мајци, сестри, ћерки науди на било који начин, а поготово уколико се усуди да покуша да јој одузме живот. У заштити жена, држава мора да буде увек будна, бескомпромисна и оштра. Према онима који би да убију жену – доносиоца новог живота, нико, а поготово национално свестан појединац, не може и не сме да има самилости. Жене ће у Србији имати иста права и исте почетне позиције као и мушкарци. Ми не стварамо друштво једнаких у приходу, ово није и неће бити влада која ће промовисати идеје уравниловке и самоуправног социјализма.

Ми стварамо друштво једнаких у правди, једнаких у приступу и друштво једнаких шанси. У том друштву нема, није било и неће бити места за било какву врсту верске, расне, националне или етничке нетрпељивости. Мој брат је свако ко воли ову земљу. Моја сестра је свака жена која жели Србији добро. Србија јесте била, али ће и бити дом сваком Мађару, Рому, Бошњаку, Словаку, Албанцу, Хрвату, Буњевцу, Русину, Русу, Украјинцу, Румуну, Влаху, Македонцу, Словенцу, Бугарину, Горанцу, Египћанину, Ашкалији, Грку, Цинцарину, Јеврејину, Немцу, Пољаку, Чеху, као и припаднику сваке друге етничке заједнице који у миру и слободи живи са Србима у својој јединој домовини, у нашој Србији.

Бранићу право припадника сваке националне мањине да слободно користи свој језик, своје писмо, да исповеда своју веру, чува своју традицију, обичаје и културу и изјашњава се

како он то жели, без икаквог страха или макар примисли да би због тога на било који начин могао бити дискриминисан.

У Србији ће се увек слободно чути звона са свих хришћанских цркава, без обзира на то да ли се у њима одвија источни или западни обред. Увек ће се слободно чути езан са минарета. Увек ће се слободно палити свеће на менори. Свако ће се слободно молити Богу, без страха и без присиле.

У првом српском уставу из 1835. године јасно је писало да у Србији нема робова. И не само то. Писало је и да ће сваки роб који ногом крочи на тло Србије, истог тренутка постати слободан човек. Ми смо на ту своју слободарску традицију поносни и ми ћемо чувати међуетнички склад који су мукотрпно градиле читаве генерације пре нас.

Брак је законом уређена заједница живота мушкарца и жене. Тако стоји у српским прописима и држаћу их се и ја, и Влада на чијем челу ћу, надам се, имати част да будем. Свакако, ово не значи да ће било која мањина, па тако и сексуална, бити угрожена или да ће било који појединац због своје оријентације смети да буде на било који начин малтретиран или његова уставом гарантована права угрожена. Ја чврсто верујем у Србију породичних вредности, у којој се све здраве тековине традиционализма чувају и поштују, у којој живот увек има предност. Свакако, национално просветитељство и класични конзервативизам никада нису ограничавали право појединцу на слободу избора. Напротив! Докле год је реч о избору који не угрожава фундаментална права другог појединца и који не подрива оно што су постулати српског друштва око чега постоји дугогодишњи, рекао бих и вишевековни консензус.

Никоме неће бити ускраћена права која му по Уставу и закону припадају зато што има другачију визију српског друштва од оне коју заступа политика коју ја следим, нити ће ико моћи да на било који начин пати и буде угњетаван због својих одређења, била она политичка, социјална, пословна, културна, сексуална или нека друга. У демократском друштву какво је српско, сваки пунолетни појединац има и имаће прилику да кандидује своју политику, на слободним изборима и однесе победу након које би и питања којих сам се дотакао, уредио другачије. Али док се то не деси, знајте, одлуке ће се доносити искључиво у институцијама система, а не на улици.

Ја чврсто верујем у демократију. Верујем у смењивост власти. Верујем у право на избор. Сваком демократском друштву је потребна опозиција. Онозиција власти, али не и опозиција држави. Представници опозиције ће у мени увек имати партнера за разговор и договор. Слушаћу њихове предлоге, долазићу у Народну скупштину, бићу спреман на постизање компромиса по сваком питању које је од значаја за функционисање нашег друштва. Али, уколико се из опозиционих редова буду промовисале идеје насиља, инспирисане мржњом према једном човеку – председнику Републике Александру Вучићу и његовој породици, уколико се буде рупила држава на улици недемократским методама, онда на моје партнерство ни не помишљајте. Ја сам ту да градим конструктиван однос, нисам ту

уколико било ко жели да из својих политикантских интереса, у овако изазовним међународним околностима, позицију државе Србије, која је иначе тешка, учини још неспособнијом и тежом.

ОБРАЗОВАЊЕ УЛАГАЊЕ ЗА БУДУЋНОСТ

Улагање у образовање ће бити један од најважнијих приоритета нове Владе јер је то улагање у будућност наше земље. Данас живимо у времену друштва знања, веку науке и технике, а управо образовање је она друштвена делатност од које се очекује да буде полуга брзог и успешног напретка целог друштва. Данашње образовање је условљено брзим развојем технологија и иновативности, а проток информација је много бржи и зато морамо да научимо децу да мисле, да креативно размишљају, да стварају нове идеје и вредности и ми ћемо направити образовни систем управо на тим основама. Један од најважнијих корака у том правцу је дуално образовање које данас представља компаративну предност Србије у привлачењу страних инвестиција, али и у оснаживању домаће привреде. Од како смо, захваљујући иницијативи председника Републике Србије, 2016. године увели у српско образовање могућност за дуално образовање, доказали смо да је управо ова промена једна од најзначајнијих реформи. Године 2022. основана је и посебна Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација ради унапређивања, праћења и развоја дуалног образовања, а са 14 тренинг-центра до 2027. године омогућићемо младима да се образују у оквиру класичног и дуалног образовања, као и да се одрасли доквалификују, преквалификују и даље обуче за рад. Данас млади који се образују дуалним начином, могу очекивати брже и сигурније запослење, као и добру плату. Систем дуалног образовања обухватаће око 16.000 ученика, 186 школа, преко 1.100 компанија и 85 дуалних образовних профила. До сада је акредитовано 54 студијска програма по дуалном моделу који се реализују на 13 високошколских установа, док је 644 студената започело школовање по дуалном моделу студија у сарадњи са 103 компаније. Овде је, као и у сталним иновацијама у нашем наставном плану, шанса за наш додатни раст.

Током 2023. године започео је процес издавања и коришћења јединствене студентске електронске платне картице за свих преко 250.000 студената у Србији. До краја марта 2024. године забележено је преко 120.000 пријава за студентску картицу, Банка Поштанска штедионица је израдила 107.978 студентских картица.

Такође, план нам је да додатно унапредимо интернационалну димензију нашег образовања. Србија је већ једна од најуспешнијих земаља када су у питању програми размене и просветне сарадње, као што је програм Европске уније Еразмус плус, који је у претходним годинама обухватио велики број младих, студената и наставника. Трудићемо се да са таквим радом наставимо и да привучемо стране студенте који би се на овај начин упознали са културом и традицијом Републике Србије, али и Србе ван матице који би се додатно повезали са својом земљом. Наставићемо и унапредити разгранату билатералну просветну

сарадњу коју већ деценијама негујемо са великим бројем држава света, што укључује програме "Србија у свету" и "Свет у Србији", али и поднети предлоге сарадње са земљама са којима до сада нисмо имали просветну сарадњу.

Када је реч о развоју образовања, руководићемо се, пре свега, усвојеним националним стратешким плановима, јасно дефинисаним до 2030. године, а чији квалитет је препознала и Европска комисија, која је определила више десетина милиона евра бесповратне помоћи из ИПА средстава, за подршку нашем образовању до 2027. године.

Као одговор на растућу тражњу за врхунским стручњацима, у циљу проширивања капацитета факултета, Србија је започела капитални пројекат „Унапређивање универзитетске инфраструктуре“ чија је укупна вредност 176 милиона евра за 15 подпројеката, било да је реч о изградњи нових факултетских зграда, проширењу постојећих капацитета или реконструкцији постојећих зграда, уз опремање. Планирано је опремање кабинета за природне науке у гимназијама. Финансирање ове мере је предвиђено из предприступних фондова. Очекујемо да ће ова значајна инвестиција кроз већу очигледност наставе биологије, хемије и физике допринети развоју практичних и истраживачких вештина код ученика гимназија.

Велике инвестиције у изградњу и реконструкцију ученичких и студентских домова широм Србије говоре о све већем броју ученика и студената, те можемо рећи да смо за 2023, односно 2024. годину обезбедили 11.181 места за ученике, односно 17.270 места за студенте. Ово је пратило и повећање износа кредита, односно стипендија, те је износ стипендија за студенте основних и мастер студија 24.000 и 30.000 динара месечно, а за ученике 15.000 месечно.

Морамо да наставимо да будемо једна од најнапреднијих земаља на европском континенту по квалитету и иновацијама у нашем наставном програму. То смо постигли увођењем Дигиталног света од првог разреда основне школе, као и Програмирања од петог, повећаног броја ИТ одељења, док од 2021. године ученици имају и основе разумевања вештачке интелигенције у оквиру одређених предмета у основним и средњим школама. Данас смо једна од само једанаест земаља на свету која је ово успела да уради.

Ради даљег обезбеђења нових смештајних капацитета у студентским домовима у 2024. години се наставља реализација пројекта „Студентско становање“. Укупна вредност пројекта је 32 милиона евра. Циљ пројекта је повећање смештајних капацитета за студенте у Београду за 1.000 места и у Нишу за 400 места.

Захваљујући улагањима у унапређивање инфраструктуре, опремљеност објеката и кадровских капацитета предшколских установа, остварен је шири обухват деце квалитетним предшколским васпитањем и образовањем (у 2016. 52% обухвата, у 2022/2023. 60,3%), док нам је стратешки циљ да до 2030. године обухват деце од 3 до 5,5 година буде 75%.

Реафирмација васпитне улоге школе, између осталог остварује се кроз унапређивање школског спорта, као сегмента физичког и здравственог васпитања, у виду организоване наставне и ваннаставне спортске активности у области школског физичког васпитања, укључујући и школска спортска такмичења.

Све наведено је стратешки правац у образовању који Република Србија следи и који ће следити и ова Влада континуитета и то је оно што сам дужан да вам кажем. Ипак, поред овога, сматрам да одлучно морамо увести и одређене новине у систем образовања. У том смислу, у циљу очувања идентитетске социјализације сматрам да се мора повести рачуна о уџбеницима од првог разреда основне школе до четвртог разреда средње школе, из области српског језика, историје, географије, а на млађем узрасту и познавање природе и друштва. Дефинисање овог садржаја вршиће се по највишим стандардима и транспарентно зато што у предметној материји мора да постоји јасан правац и јасна оријентација. Нема играња око најважнијих тема из ове области, јер од овога буквално зависи наша будућност. Ми као држава морамо да јачамо свој корен и своје утемељење.

Друго, сматрам да је обавеза ове Владе да створи услове за увођење обавезности завршетка средње школе. Тековина социјалистичког периода дефинитивно је увођење обавезности завршетка основне школе за све наше грађане. Да би Србија створила компететивне предности у односу на окружење, да би у ери убрзаног развоја била способна да опстане са својим становништвом и да настави темпо развоја, потребан је нови импулс, ново опредељење, независно и одлучно. Морамо направити искорак у односу на стратегије које нам се сугеришу из ЕУ. Морамо имати и своје стратегије, независне и самосвојне. Све државе које су у економији одскочиле и имале најбрже стопе развоја увеле су обавезност завршетка средњег нивоа образовања. То је наш пут и наше опредељење. Да знањем побеђујемо. У току трајања мандата ове Владе створићемо предуслове за овај квантни скок у нашем образовању.

Будуће Министарство просвете и Влада у целини имаће задатак да пронађу начине за повезивање наших факултета и универзитета са потребама привреде и недостајућих кадрова и образовних профила у нашој земљи. Предлоге за решавање ових практичних проблема израдићемо у што краћем року.

Нова Влада ће подржати иницијативу Председника Вучића за отварање франшиза најпрестижнијих светских универзитета, зато што нећемо да нам деца одлазе у иностранство, зато што не могу да нађу, или по њиховом мишљењу не могу да нађу, довољно добар универзитет овде у Београду и Србији.

У образовном смислу сматрам изузетно значајним и изналажење решења у погледу наставка рада Комисије за верску наставу. Њена улога и значај у дефинисању веронауке је од одлучујућег значаја и држава ће пронаћи начин да ово радно тело настави свој рад, како бисмо сва отворена питања у складу са позитивно правним прописима решили. Једно од тих питања је свакако и враћање статуса верске наставе из изборног програма у изборни предмет.

Будућност модерне Србије гради се на њеном највећем богатству, а то су наша нарочито талентована и даровита деца. Стога Влада Републике Србије покреће низ пројеката који ће обезбедити развој системског приступа у препознавању и раду са овим ученицима, као и промовисање њихових изузетних резултата, те омогућити подршку какву талентовани и даровити ученици заслужују. У циљу промоције најбољих ученика - такмичара генерације, изграђена је платформа Такмичара генерације.

Кроз програм Скок у будућност у току 2024. године уложићемо у обнову и изградњу школа и вртића – започињемо изградњу 23 вртића у 18 локалних самоуправа и изградићемо 68 школа у 55 локалних самоуправа.

МЛАДИ

У Републици Србији око 20% становништва чине млади. По Закону о младима то су грађани од 15 до 30 година старости. Снажно верујемо да су млади покретач друштвеног развоја, основа напретка и одрживости друштвеног прогреса и свесни смо да ће то како ће Србија изгледати сутра бити огледало оних који су млади данас.

У јануару 2023. године Влада Републике Србије усвојила је Стратегију за младе за период од 2023. до 2030. године, а у јуну 2023. Акциони план за имплементацију Стратегије за период 2023. до 2025. године. Оба документа донета су у транспарентном широком консултативном процесу који је укључивао учешће представника младих, организација цивилног друштва. Општим циљем Стратегије Влада се обавезује да ће континуирано и међусекторски радити на унапређењу квалитета живота младих, а кроз пет специфичних циљева фокус нам је на омладинском раду, просторима за младе, а утицаћемо на активно учешће младих, унапређење образовања и пословних компетенција младих и на здравље, безбедност и социјалну инклузију младих.

Улагања у младе кроз различите ресурсе већа су из године у годину, а резултати су препознати и од стране европских независних институција, па је тако по Индексу напретка младих, који је Европски омладински форум објавио у новембру 2023. године, показано да је Србија од 2011. до 2022. године имала континуирани пораст укупног скорa на Индексу напретка младих. Највећи напредак је остварен на димензији Основе благостања, димензији Прилике за младе и на димензији Основне људске потребе. Ови резултати допринели су да Србија буде једна од три земље у Европи која је остварила велике резултате у политици према младима.

Посматрано кроз статистичке показатеље, у положају младих на тржишту рада у претходном вишегодишњем периоду регистровано је побољшање; незапосленост младих је смањена са 51,2 одсто (2012.) на 24,7 процената у другом кварталу 2023. године. Нешто више од 70 одсто младих се запосли исте године када и дипломира. Прецизније, у просеку прође 3,5 месеца од дана када диплому замене радном књижицом, а њихова прва

плата је у просеку 92.495 динара, бруто. У 2022. удео младих од 18 до 30 година у укупном броју предузетника био је 27,03 одсто. За пет година у Србију се вратило 92.000 младих, дакле цео један град.

Транзиција из образовног система на тржиште рада један је од најосетљивијих периода у животу младих људи и кроз развој мера за подршку наставићемо да утичемо на то да млади људи имају прилику за достојанствен рад на радним местима, али и да охрабримо што већи број њих да се баве предузетништвом. Посебан фокус Владе у овој области биће стављен на најосетљивије групе младих на тржишту рада и то кроз имплементацију Гаранције за младе.

План имплементације Гаранције за младе Влада Републике Србије је усвојила у децембру 2023. а покренут је од јануара 2024. године на територији филијала Националне службе за запошљавање Ниша, Сремске Митровице и Крушевца (укупно 28 локалних самоуправа). Пилот-период од јануара 2024. до 2026. године, уједно је и период у коме ће се систематски радити на подизању институционалних, кадровских, техничких и свих других капацитета органа и организација које треба да омогуће његово успешно спровођење, како би се од јануара 2027. године на основу резултата пилотирања и научених лекција кренуло са реализацијом Програма на подручју целе територије Републике Србије.

Програм Гаранције за младе је иницијатива која се већ спроводи у земљама ЕУ и даје одличне резултате, а основна идеја и циљ програма је да се младим људима који су незапослени, ван процеса образовања или обуке понуди посао, наставак образовање или стажирање, у року од 4 месеца. Бићемо подршка младима у активацији на тржишту рада, подстицати запошљавање и samozapošljavanje младих, предузетништво, али и стицање вештина за лични развој.

Република Србија је препознала значај улагања у просторе за младе у локалним заједницама, а у циљу обезбеђивања доступних и бесплатних услуга за све младе, посебно водећи рачуна о младима из осетљивих друштвених група. У 2023. години је отпочео процес успостављања омладинских центара у четири града у Републици Србији – то су Нови Пазар, Суботица, Сомбор и Ниш – кроз изградњу, реконструкцију, адаптацију простора и развој програма омладинских простора, за шта је издвојено 150 милиона динара. У складу са увећањем буџета на 200 милиона динара за ове намене у 2024. години, наставићемо улагање у реновирање, опремање и подршку програмима омладинских центара, клубова, канцеларија за младе и других простора за младе, као и развој стандарда за омладинске просторе који ће покрити аспекте, како политике рада у њима, тако и програма, инфраструктуре, менаџмента и администрације. Радиће се на стандардизовању занимања омладински радник, креирању приступачних програма омладинског рада и неформалног образовања, на развијању партнерства омладинских организација и омладинских радника са локалним актерима.

Циљ је да обезбедимо сигурне просторе за младе који испуњавају стандарде, а у којима могу да се реализују активности за квалитетно провођење слободног времена, да се младима пружају услуге усмерене на њихов развој и зато ће улагања у омладинске просторе, програме и услуге за младе бити увећана.

Према последњим подацима у Србији тренутно има 122 канцеларије за младе. Радићемо на томе да у наредном периоду рад канцеларија за младе буде стандардизован, што квалитетнији и да што већи број јединица локалних самоуправа оснива канцеларије за младе које ће координирати међусекторске мере омладинске политике у локалним заједницама.

На крају поглавља о младима обавезујем се да комплетна Влада и државна администрација морају бити максимално посвећени овој теми. Морамо бити синхронизовани на свим местима и у свим ресорима да заједно стварамо услове да млади напредују. И од тога нећу одступити. Нама се као нацији навршава годишњица трагедије која се десила у школи „Владислав Рибникар“ и у Дубони. Пуно је симболике у чињеници да се прва годишњица те трагедије навршава баш на Велики петак. Сећање на тај догађај не сме и неће избледети. Заједничка жалост треба да буде оно што ће нас ујединити у труду и раду, личном и системском, да нам се тако нешто више никада не догоди.

Ја ћу отворити дијалог са младима како бисмо заједнички пронашли најбоља решења за њихову будућност у нашој земљи, јер сматрам да су млади смисао нашег бављења политиком. За кога све ово радимо, ако не за младе? Коме ћемо све ово оставити ако не младима? Желим да се промени тај наратив, који нажалост и даље трује наше друштво, како је Србија земља из које треба отићи. Не! Србија је земља у којој треба остати, у коју се треба вратити, у коју треба доћи.

Млади, пропутујте, упознајте друге, поразговарајте, својим очима видите, за све то данас имате могућности. И када то све учините и сами ћете сазнати да је истина оно што вам говорим - нема лепше земље од Србије.

ЗДРАВЉЕ – БРИГА О ГРАЂАНИМА

Улагање у здравство је један од главних приоритета програма Скок у будућност и представља окосницу бриге о грађанима јер здравље нема цену и подразумева следеће кораке:

- увећање стопе фертилитета на 1,75% кроз ојачавање постојећих и увођење нових мера увећања ове стопе;
- опремања здравствених установа свих нивоа (примарних, секундарних, терцијарних и установа које обављају здравствену заштиту на сва три нивоа) потребном и неопходном медицинском опремом;

- отварање нових здравствених установа у области гинекологије и акушерства, онкологије и других обољења која се третирају радијотерапијом;
- улагања у лекове и медицинска средства за лечење оболелих од ретких болести, уз истовремено смањење потреба упућивања на лечење у иностранство.

Све опште болнице ће до 2027. године имати магнетну резонанцу и ангиосалу, а домови здравља скенер за скрининг карцинома плућа и мамограф.

Сваки округ имаће један покретни мамограф, у шта ћемо уложити око 13,3 милијарди динара.

Основаћемо додатна три центра за радијотерапију и радијодијагностику, а додатно ћемо улагати и у постојећих шест центара укупне вредности 20,6 милијарди динара.

Кроз програм Скок у будућност заједно са председником Републике, ова Влада ће изградити нова и обновили сва породилишта у нашој земљи.

Мало детаљније о томе шта смо урадили, а шта планирамо у здравству:

УНИВЕРЗИТЕТСКИ КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР НИШ: 2017. године завршен и усељен нови објекат Клиничког центра површине 44.408 m², вредности 53,9 милиона евра, која укључује изградњу и медицинску опрему. Нови објекат има 609 постеља и 17 операционих сала. За ову годину планирана је изградња Клинике за гинекологију и акушерство, а до 2027. и изградња Клинике за педијатрију и дечју хирургију и Завода за хитну медицинску помоћ.

УНИВЕРЗИТЕТСКИ КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР СРБИЈЕ: У марту 2022. године завршена је и усељена нова кула централног објекта Клиничког центра и започета друга фаза реконструкције и изградње. Укупна површина је око 134.000 m², а вредност инвестиције 309,8 милиона евра. Инвестиција укључује изградњу и медицинску опрему. Након завршетка пројекта УКЦС ће имати 1245 постеља и 34 операционе сале. У току је изградња друге А фазе, завршетак радова се очекује до краја 2024, а пројектовање друге Б фазе и завршетак радова коначно до 2027.

У току је реконструкција Клинике за неурохирургију, ради се на пројектовању реконструкције Прве и Друге хируршке клинике као и старог Ургентног центра и Интерне А клинике.

КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР ВОЈВОДИНЕ: До краја ове године биће завршени радови на изградњи ламела Б и Ц Клиничког центра површине 34.000 m² и вредности 78 милиона евра која укључује изградњу и медицинску опрему. Након завршетка пројекта УКЦВ ће имати 362 постеље и 16 операционих сала. Завршетак радова се очекује до краја 2024, а наставак рада преко Министарства за јавна улагања.

КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР КРАГУЈЕВАЦ: Обезбеђена су средства из Буџета Републике Србије и 22.3.2024. године добијена је грађевинска дозвола за изградњу новог објекта УКЦ Крагујевац површине 24.500 m². Вредност инвестиције за изградњу је 45,1 милиона евра и планирано је да нови објекат има 351 постеља и 8 операционих сала. Почетак радова на

новом објекту је планиран за другу половину ове године, а рок за завршетак радова је 30 месеци. Завршетак се планира за 2027. Истовремено се ради на планирању изградње Клинике за педијатрију и дечју хирургију, као и Клинике за физикалну терапију у оквиру здравственог комплекса, што се такође очекује до 2027.

Спровешћемо пројекат „Превенција и контрола незаразних болести у Србији“ – 75 милиона долара, а циљ је јачање примарне здравствене заштите – са формирањем „зелених амбуланти“ у селима и удаљеним подручјима, као и удаљеним приградским насељима, уз одговарајућу опрему и обуку доктора опште праксе за рано откривање, превенцију и лечење незаразних болести.

До сада је завршено 88 пројеката реконструкција и изградњи у примарној здравственој заштити. Ту мислим на домове здравља и амбуланте од Врања до Суботице уз набавку намештаја и опреме које им припадају, укупне вредности 4,5 милијарди динара (39 милиона евра).

До краја ове године планира се завршетак радова на још четири објекта примарне здравствене заштите (укупне вредности око 850 милиона динара), а комплетно пројектовање, пред добијање грађевинске дозволе завршено је за још девет домова здравља, укупне вредности око 5 милијарди динара (43 милиона евра). Завршено је опремање и грађевински радови за 26 установа секундарне и терцијарне заштите (болнице и клинике), укупне вредности 24,2 милијарде динара (око 200 милиона евра), у току су радови на 15 болница и клиника а радови и комплетно опремање ће бити готови до 2026. године, укупне вредности око 25 милијарди динара (око 213 милиона евра).

Припремљена је набавка за извођење радова на реконструкцији ГАК у УКЦС као и изградњу нове зграде ГАК Народни фронт.

У радни однос је од 2014. године примљено 45.268 радника у здравствени систем. Само 2023. и до сада, 2024. примљено је 12.469 радника. Овако велики број новопримљених је резултат закључка Владе о пријему ковид радника свих профила у здравствени систем. Због свакодневног прилива информација у вези овог пријема, са анализом ће се наставити, а очекује се пријем додатних хиљаду радника. План је да се настави и са запошљавањем најбољих ђака средњих медицинских школа и студената медицинских факултета.

Формирали смо Националну банку репродуктивних ћелија, ткива и ембриона у Клиници за гинекологију и акушерство Универзитетског клиничког центра Србије. Дефинисане су законске процедуре у вези са функционисањем Банке, као и поступака вантелесне оплодње. Захваљујући овој Банци потврђено је већ 138 трудноћа.

Као што је рекао председник Вучић, данас неки питају у каквој земљи живимо ако се деца лече СМС порукама? Желим да кажем да можда само неколико земаља у свету бесплатно лечи толико људи колико лечи Србија. Од средине ове године нећете моћи да пронађете да у Србији нема иновативног лека или лека за ретке болести, а да га било где у региону има, али ћете код нас пронаћи неколико лекова за тзв. ретке болести и иновативних

лекова каквих нема нигде другде у региону – на пример, лек за децу лептире сада је доступан само у Америци, Немачкој, Француској и – у Србији.

Средства која се издвајају за лечење ретких болести су са 130 милиона динара из 2012, порасла на 7,2 милијарде динара у прошлој и овој години.

Планирамо увођење неонаталног скрининга за око 40 болести за које постоји адекватна терапија или режим живота који ће деци омогућити да се нормално развијају. Ради се како о болестима метаболизма, тако и о генетским болестима. Планирани рок увођења је друга половина 2025. године.

ДЕМОГРАФИЈА И БРИГА О НАТАЛИТЕТУ, СУЗБИЈАЊЕ ПОРОДИЧНОГ НАСИЉА, ОДНОС ДРЖАВЕ, ЦРКВЕ И ВЕРСКИХ ЗАЈЕДНИЦА

Питање демографије и бриге о породици је темељ стабилности и напретка у друштву. Проблем демографије већ је деценијама исправно препознат као један од највећих изазова за европске државе. У покушају суочавања са овим изазовом, већина европских држава развија ефикасне механизме у циљу превенције непоправљивих последица по саме темеље друштвеног поретка. Проблем пада natalитета се с правом убраја међу европске проблеме највишег приоритета, зато што се односи на опстанак и будућност свакога народа. Значајан део решења овог акутног проблема односи се на неопходне и неодложне мере које морају да се примене у области бриге о породици, као основној ћелији друштвеног ткива.

Нажалост, у савременим трендовима и токовима глобализације и редефинисању друштвених вредности, све су израженији покушаји преиначења улоге породице и породичних вредности у друштву. Данашња корпоративна свест која је безобзирно оријентисана ка краткорочном згртању профита по сваку цену и у што краћем периоду, пружила је кључан допринос бројним појавама које су имале тешке последице по структуру друштва и породице. Историјско искуство нас учи да је породица као заједница родитеља и деце одувек била везивно ткиво српског народа, бастион његових моралних оријентира, темељ његовог опстанка. Као таква, стабилна и снажна породица је темељ и незаобилазни савезник државе у постизању и очувању стабилности и друштвеног развоја. Зато је значајна улога државе у томе да стратешким приступом, као и доношењем и спровођењем ефикасне регулативе одбрани дугорочне интересе друштва и на тај начин омогући опстанак народа.

Снажна и стабилна породица је кључни национални интерес сваке озбиљне државе, а подршка породици, деци и родитељству један је од стратешких приоритета национално одговорне државне политике.

Србија се, као и већина европских земаља, суочава са проблемом natalитета. Према подацима пописа из 2022. године, стопа рађања у Србији је 1,35 деце по жени. На попису из 2011. године Србија је имала 7.186.862 становника, а на попису из 2022. године број становника је пао на 6.647.003 становника. Просечан број чланова домаћинства је 2,55.

Према попису из 2022. године, у Србији има 1.311.712 породица са децом, од тога преко 50% чине породице са само једним дететом. Породица са двоје деце има 473.669, са троје деце 102.858, док породица са четворо деце има само 17.843, а породица са петоро и више деце свега 5.516.

Дуготрајни пад наталитета доводи до последица као што су: мања и старија популација, мање радне снаге, смањен економски раст, мањи извори прихода за пензионере, повећани медицински трошкови и потражња за старачком негом.

Србија није усамљен случај по питању борбе са падом наталитета. Према подацима УН, на глобалном нивоу 28% влада је усвојило мере за подизање стопе наталитета. У Европи је тај број највећи. Најчешће мере које се примењују су: бонуси за бебе, новчана давања за породице, плаћено одсуство са посла и за мајку и за оца, пореске олакшице, флексибилно радно време и слично. Већина држава обезбеђује директну подршку планирању породице, неке кроз државне институције, неке кроз невладине организације.

Једна од кључних мера које се уводе је обезбеђивање равнотеже између породице и посла. Више од половине земаља у Европи понудило је флексибилно или скраћено радно време за родитеље и пореске олакшице.

Породична политика и мере које је потребно предузети

Да би се утврдиле јасне и конкретне мере за подизање наталитета, потребно је урадити анализу свих јавних политика из угла позитивне наталитетне политике и изменити их у оним сегментима у којима то може да помогне постизању веће стопе рађања.

Тежићемо ка усвајању *Националне стратегије за породицу* у којој би се дефинисали стратешки правци политике дугорочног очувања и јачања породице и породичних вредности (овакву стратегију имају Мађарска и Италија).

По предлогу председника Вучића, нова Влада ће након формирања донети одлуку да родитељи за рођење првог детета добијају укупно 500.000 динара, што је 15 пута више него 2012. године, када су добијали укупно 32.000 динара, за друго дете 600.000, што је скоро 5 пута више него 2012. године, када су добијали 125.000 динара, а за треће укупно 2,1 милион динара и четврто дете укупно 2,9 милиона динара, што је 10 пута више него 2012. године.

Предлог мера које би требало предузети:

- На годишњем нивоу потребно је организовати конференцију о породици са циљем промовисања породичних вредности, али и разговора о проблемима са којима се вишедетне породице суочавају;
- Да мајке већег броја деце добију посебан статус и да се њихова улога у друштву препозна као изузетно добра и друштвено корисна;
- Изменити Закон о финансијској подршци породици са децом, из 2018. године, који у члану 23, предвиђа родитељски додатак за треће и четврто дете на период

од 10 година, али само за децу која су рођена од 1. јула 2018. године. Пошто за треће и четврто дете за родитељски додатак дајемо средства до напуњене десете године детета, онда треба да размотримо да то променимо тако да важи и за треће и четврто дете које у тренутку доношења Закона има мање од десет година, а до напуњене десете године;

- Исти родитељски додатак који је предвиђен за четврто дете, треба да се призна и за свако наредно рођено дете;
- Ослобођење од пореза на доходак мајки са четворо и више деце, односно да се мајке које одгајају / или су одгојиле, четворо или више деце, ослободе од плаћања пореза на лична примања;

Предлози у циљу подизања natalитета о којима би смо могли размишљати и отворити јавну дискусију у будућности:

- Узимајући у обзир позитивна искуства породичне политике земаља Европе, можемо покренути иницијативу за оснивање *Фонда за породичну и децију будућност*, који би на националном нивоу деловао као јавна установа при Министарству за бригу о породици и демографију. Основна функција Фонда била би праћење изазова и потреба са којима се суочавају савремене породице, као и да са другим државним органима, локалним самоуправама и организацијама цивилног друштва планира, припрема, координира и спроводи пројекте од значаја за породицу и децу;
- Покретање и развој посебних програма и пројеката са заинтересованим партнерима из земље и иностранства у пружању разних видова подршке трудницама и породицама, а поготово онима које из било ког разлога немају подршку у породичној средини;
- Оснивање Канцеларија за породицу у локалним самоуправама са задатком ефикасног спровођења и примене позитивних мера и пројеката, организовање одговарајућих активности и улоге контакт тачки између републичких органа, локалне самоуправе и цивилног сектора.

У погледу јачања помоћи породици, морамо бити свесни и искушења са којима су родитељи деце са аутизмом и другим развојним сметњама свакодневно суочени. Једна од најтежих дилема са којима су они суочени јесте посао, односно егзистенција или 24 часовна брига о детету? Консултоваћемо се са овим родитељима, слушаћемо шта им је потребно и изнаћићемо начине да у границама могућег ову ствар решавамо. Најважније упориште деце са аутизмом и другим развојним сметњама је породица. Борба ових породица је тешка и непрестана и урадићемо све да она буде лакша.

ОДНОС ЦРКВЕ И ДРЖАВЕ

Црква и држава су раздвојене, Србија је секуларна држава и у њој све традиционалне верске заједнице уживају једнака права. Разумем потребу верских заједница да заузимају и јавно износе ставове по питањима која се тичу њихове пастве и увек ћу их са пажњом слушати. Сваки великодостојник традиционалних хришћанских, исламских, јеврејских верских заједница, у мени ће имати адекватног саговорника. Заједно ћемо градити вишеверски склад и разумевање. Србија је била, јесте и биће пример верске толеранције, коју ћемо са пажњом чувати.

Српска православна црква је важна институција српског народа. Она је очувала националну свест током вишевековног ропства, она је у великој мери градила идентитет, она је описменила народ. Она је остajала и у оним крајевима наше земље где прерогатива државне власти више није било и чувала народ и страдала заједно са њим. Српска православна црква заслужује дубоко поштовање. Држава Србија ће увек обраћати пажњу на ставове и потребе Српске православне цркве и борити се за њена легитимна права у свим државама у којима постоје епархије наше многострадалне и свете цркве. Као верник и као правник могу јасно да подвучем – секуларизам никада неће бити угрожен односом државе и цркве, баш као што ни права цркве никада неће бити нарушена због секуларног карактера државе. Како нас то и српски грб учи, народ је одувек имао две власти, световну и духовну. Оне су раздвојене, али се међусобно уважавају, поштују и слушају и напослетку, свака на свој начин носе народно бреме.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Здрава животна средина је посебно препозната у програму Скок у будућност као један од приоритета за побољшање квалитета живота наших грађана, а самим тим и за свеукупни напредак и развој државе и биће један од приоритета Владе Републике Србије.

Улагањем у заштиту животне средине, зелене технологије и зелена радна места, стварамо инклузивније и отпорније друштво, оснажујемо локалне заједнице, ревитализоваћемо рурална подручја и смањити друштвену неједнакост. Изградимо будућност у којој се просперитет мери благостањем наших људи и здрављем нашег окружења.

Како бисмо у томе били успешни, донећемо Стратегију заштите животне средине – Зелена агенда која ће дефинисати правце развоја заштите животне средине, који ће се поклапати са циљевима Софијске декларације и свих пет стубова Зелене агенде за Западни Балкан: декарбонизација, циркуларна економија, борба против загађења воде, ваздуха и земљишта, заштита и очување природе и биодиверзитета, као и успостављање одрживих ланаца за снабдевање храном и рурални развој.

Посебну пажњу ћемо посветити активностима које треба да допринесу побољшању квалитета ваздуха и унапређењу система управљања отпадом и отпадним водама у складу са стандардима Европске уније.

Животна средина се не може унапредити нити адекватно заштитити уколико се не изгради пратећа инфраструктура и уколико сви не променимо своје досадашње навике. Због тога ће Влада Републике Србије наставити да ради на изградњи зелене инфраструктуре, како бисмо имплементирали све пројекте од већ сада алоцираних инвестиционих средства, која прелазе 5 милијарди евра и која су намењена за изградњу или реконструкцију постројења за пречишћавање отпадних вода, за изградњу нове или реконструкцију постојеће канализационе мреже, изградњу или проширење регионалних центара за управљање чврстим отпадом и заменом котлова у јавним установама и индивидуалним домаћинствима ради побољшања квалитета ваздуха.

У погледу управљања отпадним водама, интензивно радимо на томе да до 2027. године изградимо 1.108 km канализационе мреже и 32 постројења за пречишћавање отпадних вода. Наш циљ је да 2027. имамо првих 35 јединица локалних самоуправа које ће имати комплетно решен проблем отпадних комуналних вода, тако што ће свака од њих имати изграђено постројење за пречишћавање отпадних вода и покривеност канализационом мрежом преко 80% територије. С обзиром на то да радом постројења и током пречишћавања отпадних вода као нуспроизвод настаје отпадни муљ, свесни количине отпадног муља који ће постројења кренути да генеришу, планирамо да унапредимо и инфраструктуру за управљање отпадним муљем изградњом спалионица ради добијања енергије из отпадног муља, затим изградњом монодепонија на које ће се као крајња опција одлагати муљ, као и стварање услова да се муљ користи у пољопривредне сврхе као вештачко ђубриво, у складу са највишим стандардима Европске уније.

У погледу управљања отпадом у Републици Србији је планиран регионални приступ управљања отпадом формирањем и изградњом модерних, регионалних центара у оквиру којих ће бити изграђене нове или проширене постојеће савитарне депоније, у складу са највишим еколошким стандардима. Поред тога, градиће се додатна инфраструктура у виду трансфер станица за претовар отпада ради смањења оперативних трошкова предузећа, присустиће се изградњи рециклажних дворишта где ће грађани моћи да оставе своје апарате, кабасте материјал и све остало што настаје у домаћинствима, као и изградњи компостана, како би се од органског отпада (отпад од хране, баштенски и зелени отпад) добио висококвалитетан хумус. У неким регионалним центрима, а у зависности од услова, планира се изградња модерних постројења за механичко-биолошки третман отпада, којим ће се одвајати отпад који има рециклабилни или енергетски потенцијал. Паралелно са тим, радићемо на успостављању одвојеног сакупљања отпада у свим јединицама локалних самоуправа, како би се рециклабилни амбалажни комунални отпад одвојено сакупио и даље усмеравао у нашу рециклажну индустрију. У овом моменту имамо само један изграђен

Регионални центар у Суботици, а до 2027. године ћемо имати изграђено још девет регионалних центара (РЦ Каленић-Уб, РЦ Пирот, РЦ Дубоко-Ужице, РЦ Ранчево-Сомбор, РЦ Сремска Митровица, РЦ Нова Варош, РЦ Нови Сад, РЦ Врање, РЦ Крушевац) који ће обухватити преко 62 јединице локалних самоуправа са преко 2,4 милиона становника. Њиховим потпуним стављањем у рад омогућићемо затварање преко 30 несанитарних депонија. Циљ нам је да се у складу са динамиком изградње регионалних центара, постепено ради санација и затварање свих несанитарних депонија које постоје у готово свакој јединици локалне самоуправе, на којима се деценијама уназад, организовано одлагао отпад, а које имају велики утицај на загађење воде, ваздуха и земљишта.

Унапређење квалитета и заштита ваздуха је тема која захтева сарадњу различитих сектора, а нарочито сектор транспорта и енергетике. Значајан допринос унапређењу ове области реализоваће се кроз примену усвојеног Програма заштите ваздуха у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године и усвајање прописа који уређују ову област.

Приоритет у овој области је смањење штетног утицаја на здравље људи које ће се остварити кроз смањење емисија различитих сектора, а нарочито енергетике, стационарних постројења за сагоревање, сектора саобраћаја, великих индустријских постројења и пољопривреде. За остварење овог циља неопходна је и промоција преласка на чист ваздух за све, кроз реализацију промотивних активности, које ће се, између осталог, остваривати кроз едукацију, обуку за примену најбољих пракси, изградњу капацитета и подизање свести. У претходних шест година у ову област је уложено преко пола милијарде евра. Већ током ове године покренућемо 40 пројеката у вредности од 70 милиона евра у најзагађенијим градовима. Пружићемо још снажнију подршку локалним самоуправама које су у фокусу решавања проблема загађења ваздуха да реализују Закључак Владе и до краја 2025. године угасе котларнице на мазут, угаљ и лож уље у што већем броју, или да се повежу на систем даљинског грејања. До краја 2026. године интензивно ћемо радити на гашењу 200 котлова у јавним објектима са више од 200 MW капацитета који загађују ваздух. Влада Републике Србије која је до сада дала велику подршку да преко 8.000 домаћинства замене своје котлове и пређу на еколошки прихватљиве енергенте, наставиће са овим активностима и у наредном мандату. У претходном периоду смо субвенционисали замену, реконструкцију и санацију котларница за грејање у јавним установама, чиме смо подржали преко 80 јединица локалне самоуправе да замене укупно 188 котлова и да уместо угља или мазута пређу на енергетски ефикаснији котао на гас, биомасу или даљински систем грејања, што ће такође бити мера са којом ћемо наставити у наредном периоду ради побољшања квалитета ваздуха. Морам да споменем да се и Министарство одбране укључило у пројекат унапређења квалитета и заштите ваздуха. У Ваљеву смо покренули пројекат замене котлова на мазут котловима на гас у комплексу намenske индустрије фабрике Крушик, што ће поред значајног смањења загађења ваздуха допринети и побољшању производње и грејању запослених у фабрици.

Радићемо интензивно на унапређењу постојеће мреже за праћење квалитета ваздуха у циљу боље покривености територије Републике Србије аутоматским станицама, како бисмо имали обимније извештавање о квалитету ваздуха и поузданије анализе стања квалитета ваздуха. У том циљу, планирана је замена и постављање 17 аутоматских станица за мерење квалитета ваздуха, од којих ће девет нових бити постављено у Лесковцу, Бору, Нишу, Косјерићу, Пожеги, Чачку, Инђији, Прокупљу и Суботици. Свако место у Србији са више од 100.000 становника, односно сваки град у Србији, имаће бар једну аутоматску станицу, која ће пратити све најзначајније загађујуће материје и омогућити становништву да у сваком моменту буде информисано о тренутном стању квалитета ваздуха.

Пошумљавање и озелењавање Србије ће и даље бити приоритет Владе, са циљем да у наредне четири године пошумимо додатних 1.000 хектара земљишта као што смо то урадили у периоду од 2018. до 2023. године.

У погледу заштите природе, Влада Србије уложиће напоре да додатно повећа површине заштићених подручја, као и да обезбеди развој функционалне еколошке мреже Републике Србије кроз управљање заштићеним подручјима, заштиту и економско вредновање биодиверзитета.

Влада Републике Србије стога наставља амбициозну политику борбе против климатских промена узимајући у обзир добробит наших грађана и привреде, као и допринос глобалним напорима на остварењу међународно договорених циљева заустављања пораста средње глобалне температуре.

Кроз програм Скок у будућност за пројекте из области заштите животне средине ће бити реализовано:

- изградња 1.108 km канализационе мреже;
- изградња 32 постројења за пречишћавање отпадних вода;
- сарадња са 35 локалних самоуправа са преко 80% канализационе мреже и изграђеним постројењима;
- Девет регионалних центара за управљање чврстим отпадом који покривају 62 јединице локалне самоуправе, односно 2.400.000 становника;
- побољшање квалитета ваздуха: осам приоритетних градова – Ниш, Ужице, Зајечар, Ваљево, Београд, Крагујевац, Смедерево, Нови Пазар, 200 котлова капацитета од 1 до 50MW биће замењено у јавним институцијама широм Србије.

ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈА – РАЗВОЈ ЕНЕРГЕТСКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА

Континуиран развој и улагање у енергетске потенцијале је од кључног значаја за индустријализацију наше земље. Развој наших енергетских потенцијала омогућава енергетску независност по најнижој цени за грађане и привреду, али и стварање предуслова за финансирање и реализацију великих инвестиција које нас чекају у енергетском сектору, а које су процењене на десетине милијарди евра.

То ћемо остварити:

- изградњом нових производних капацитета,
- повећањем резерви гаса и нафте,
- диверсификацијом рута и извора снабдевања енергентима од којих смо високо увозно зависни као што су гас и нафта и
- подизањем енергетске ефикасности, односно смањењем потрошње енергије у домаћинствима, привреди, јавном сектору и саобраћају.

Енергетика даје пулс привреди и без развоја енергетског сектора, нема ни развоја привреде. Инвеститори желе стабилно снабдевање по повољним ценама и све више да та енергија буде зелена, односно из обновљивих извора. Према стратешким документима, 2027. трошићемо значајно више енергије него данас, због развоја вештачке интелигенције, технологија, индустријализације, раста привредне активности и животног стандарда.

Када говоримо о енергетској инфраструктури, успели смо да за само годину дана изградимо 110 km гасне интерконеције од Димитровграда до Ниша и тиме ударимо темеље гасне диверсификације, односно обезбедимо алтернативне правце и изворе снабдевања и оснажимо енергетску безбедност. Овим гасоводом смо се позиционирали и као транзитна земља на енергетској мапи Европе, јер гас преко наше земље стиже до Мађарске и земаља централне Европе. Пред нама је изградња још најмање два гасна интерконектора, и то са Северном Македонијом, као и гасног интерконектора са Румунијом која је богата гасним лежиштима. Проширићемо и капацитете гасног складишта у Банатском Двору на 750 милиона кубних метара, а разматрамо и проширење на додатно лежиште Честерег, чиме би укупан капацитет био до 1,5 милијарди кубика гаса.

У припреми је техничка документација за изградњу нафтовода између Србије и Мађарске, чијом изградњом ћемо диверсификовати изворе снабдевања сировом нафтом, јер смо данас искључиво везани за нафтовод ЈАНАФ. Обавезне резерве нафте и нафтних деривата тренутно покривају 38 дана просечне дневне потрошње, пет дана више него у 2022. Са новим резервоарима у Смедереву у власништву државе, које завршавамо ове године, складишни капацитети за потребе обавезних резерви ће до краја 2024. бити увећани за још осам дана према броју дана просечне дневне нето потрошње. План је да до 2027. године изградњом додатних складишних капацитета достигнуемо ниво од најмање 61 дан резерве нафте.

Највећи изазови предстоје нам у области изградње нових капацитета за производњу електричне енергије.

До 2028. године морамо да реализујемо пројекат изградње 1 GW самобалансираних соларних електрана и 1 GW ветроелектрана, како бисмо променили електроенергетски портфељ ЕПС-а и тиме избегли стравичан удар механизма за прекогранично прилагођавање (цене) угљеника на домаћу привреду, оријентисану ка извозу. Како бисмо омогућили што више ветро и соларних електрана на мрежи, неопходно је да у најкраћем могућем року реализујемо пројекат изградње реверзибилне хидроелектране (РХЕ) Бистрица, као и РХЕ Ђердап 3. У последњих годину дана успели смо да покренемо и убрзамо припрему ових пројеката, али морамо да урадимо још више, како би физички радови кренули што је пре могуће, односно већ следеће године када је РХЕ Бистрица у питању.

Термоелектрана Костолац БЗ ускоро ће бити пуштена у рад и то је најважнија вест јер нам тај блок – прва електрана коју смо изградили после скоро 35 година – доноси преко потребну енергетску сигурност. До почетка 2025. године завршићемо и ветропарк Костолац, чија је изградња у току.

Од кључног значаја је да се на време уговоре и спроведу радови на ревитализацијама постојећих блокова термоелектрана, укључујући неопходне мере из домена заштите животне средине. Ове године смо реализовали један од највећих еколошких пројеката у термоелектранама у Европи завршетком изградње постројења за одсумпоравање у ТЕНТ А, а следеће године очекујемо завршетак истог пројекта у ТЕНТ Б, што значи да грађани у Обреновцу, околним местима и Београду неће имати проблеме са квалитетом ваздуха.

Ревитализацијом постојећих хидроелектрана добићемо десетине нових мегавата и значајно продужити њихов век. Највећи део припрема пројеката смо већ урадили када су у питању ХЕ Потпећ, Бистрица, као и Власинске хидроелектране.

Да би наши грађани и индустрија имали сигурно и поуздано снабдевање енергијом, планирана су и значајна улагања у развој и модернизацију преносне и дистрибутивне мреже. Текућа и планирана улагања од 500 милиона евра у преносни систем омогућиће интеграцију зелене енергије у систем, интеграцију тржишта и бољу повезаност са суседима (Румунијом, Црном Гором, Босном и Херцеговином, Мађарском, Бугарском). С друге стране, покренута су историјски највећа улагања у дистрибутивну мрежу, вредности 440 милиона евра, која су важна превасходно због смањења губитака на мрежи, ефикаснијег управљање мрежом, као и веће сигурности напајања, мањег броја прекида у снабдевању и бржег отклањања кварова.

Цена електричне енергије у Републици Србији остаје и данас међу најнижима у Европи, али ћемо без обзира на то, наставити са заштитом социјално угрожених грађана, у чему смо имали и финансијску подршку ЕУ. Процес добијања статуса енергетски угроженог купца у претходној години значајно је олакшан и унапређен, уз реформу и дигитализацију процеса, што је Светска банка препознала као пример добре праксе. Право на умањење

месечне обавезе за електричну енергију, гас или топлотну енергију у грејној сезони 2023/2024. користило је око 170.000 домаћинстава, укључујући и пензионере са минималним примањима.

За сигурну енергетску будућност, сматрам да је посебно важно да покренемо друштвени дијалог у вези са питањем употребе нуклеарне енергије. Нуклеарна енергија је база енергија, која емитује неупоредиво мање угљендиоксида него фосилна горива, а осигурава стабилност снабдевања. Ако су друге развијене земље препознале потребу и користи од нуклеарне енергије, зашто не бисмо покушали да остваримо саборност свих наших људи из земље и иностранства, да сами, кроз унутрашњи дијалог и измену законског оквира, препознамо најбољи пут и кренемо да радимо сада на томе, како би први видљив резултат постигли за 10 година?

Наши циљеви у енергетској транзицији могу се остварити само у садејству јавних и приватних инвестиција. Прошлогодишњим изменама Закона о коришћењу обновљивих извора енергије успостављен је баланс између интеграције обновљивих извора енергије у енергетски систем и сигурности и одрживост рада система, што је створило предвидив оквир и подстицајан амбијент за приватне инвеститоре у обновљиве изворе енергије. На првим аукцијама за тржишне премије обезбеђена је изградња девет нових електрана на обновљиве изворе енергије укупне снаге 715 MW, у вредности 1,1 милијарде евра. Посебно нам је важно да се произведена зелена енергија употреби пре свега за потребе наших грађана и привреде. У наредном периоду, планирамо да у потпуности спроведемо трогодишњи план аукција, тако да закључно са 2025. годином подстичемо 1.300 MW електрана на обновљиве изворе енергије.

Наставићемо да подржавамо грађане да кроз субвенције замене врата и прозоре на својим домовима, побољшају изолацију, уграде котлове или соларне панеле, како би смањили потрошњу енергије. Само у 2023. уз субвенције државе и Јединица локалне самоуправе, енергетски је санирано око 10.000 домаћинстава, а до краја 2027. године планирана је енергетска санација још око 40.000 домаћинстава.

Стабилан привредни раст, сигурно снабдевање енергентима и енергетска стабилност почивају на минералним ресурсима које обезбеђује рударство. Стога ћемо у наредном периоду радити на даљем повећању учешћа сектора рударства у БДП-у, кроз модел одрживог рударства и уз примену светских стандарда у области заштите животне средине и здравља људи, што ће обезбедити довољне количине стратешких и критичних минералних сировина, а грађанима омогућити виши животни стандард, економски просперитет и предвидиву будућност.

Постојеће резерве руда бакра, олова, цинка, са златом и сребром као пратиоцима, омогућавају вишедеценијску експлоатацију и значајно подизање постојећих капацитета применом савремених техника и технологија. Изградњом нове топионице у Бору, која је завршена у 2023. години, капацитет производње катодног бакра и злата повећао се 2,5 пута,

уз примену најсавременијих стандарда у области заштите животне средине. Уједно смо се позиционирали у сам врх у производњи бакра у Европи.

Мој циљ као премијера је да енергетика и рударство буду препознати као развојна шанса овог друштва, да нас свега неколико великих пројеката дефинише као доминантног играча у региону, а не да нам представља проблем и буде предмет дневних политичких препирања. Србија не треба лако да одбацује велике рудне потенцијале и природне предиспозиције, већ да их, уз испуњавање свих стандарда у области заштите животне средине, мудро искористимо за напредак, развој и сигурну будућност наше земље.

Доста тога смо урадили, али најтеже тек долази. Пледирам да наредне четири године буду тај камен темељац Србије засноване на модерној енергетици у служби њених грађана и привреде, јер без развијене енергетике и рударства нећемо моћи да развијамо ни нашу привреду у будућности.

БОРБА ПРОТИВ КРИМИНАЛА И КОРУПЦИЈЕ

Борба против криминала и корупције мора да буде трајна мисија друштва и да постоји директна корелација између борбе против криминала и корупције и напретка државе. Неопходно је да у тој борби учествују све безбедносне институције, јер без њихове сарадње и координиране акције није могуће постићи резултат, криминал нагриза не само економску, већ и моралну супстанцу друштва, а широко распрострањена корупција уништава тржишну економију, утиче на смањење бруто домаћег производа, повећава трошкове функционисања државе, обесхрабрује инвеститоре, доводи до сиромаштва грађана и угрожава демократске принципе. Председник Републике Александар Вучић и Влада Србије исказали су пуну одлучност у борби против корупције и организованог криминала и показали су да постоји нулта толеранција, политичка воља и јасан политички циљ - земља без корупције и криминала, што јасно показују резултати.

У 2023. години евидентиран је најмањи број кривичних дела у протеклих 12 година. Тренд смањења кривичних дела настављен је и у првом кварталу 2024. године.

У периоду од 1.1.2012. до 1.4.2022. године, процесуирано је укупно 219 организованих криминалних група (ОКГ). Око 1.500 особа, чланова ових криминалних група је ухапшено на територији Србије. Од 2014. године до данас, континуирано се води борба против организованог криминала и из године у годину број процесуираних група се креће преко 20. Рекордан број процесуираних организованих криминалних група постигнут је 2022. године и износио је 28. Неопходно је истаћи чињеницу да је од почетка 2024. године до данас укупно реализовано пет организованих криминалних група од којих се чак две терете за извршење најтежих кривичних дела као што су тешко убиство и тешко убиство у покушају.

У циљу ефикасније борбе против корупције, марта 2018. године формирано је Одељење за борбу против корупције. Од како је формирано ово Одељење, поднето је око 2.500 кривичних пријава и ухапшено преко 2.500 лица због причињене штете у износу од скоро 30 милијарди динара.

У протеклих дванаест година, значајно је повећана заплена наркотика. У 2023. години, укупно су одузете 7,4 тоне, што је више од три пута у односу на 2012. годину, када је заплешено око 2,4 тоне наркотика. У периоду од 2012. године до данас, одузето је 60,6 тона наркотика. Пораст количине заплешене дроге првенствено се односи на дроге које су најзаступљеније, а то су марихуана, амфетамин и кокаин. Такође, број реализованих заплена наркотика повећан је за око 2,7 пута у 2023. години (13.670 заплена) у односу на 2012. годину (5.045 заплена).

Број кривичних дела против имовине у константном је паду, па је тако 2023. године евидентирано најмање ових кривичних дела. Тај број је скоро дупло мањи у односу 2012. годину. Последњих десет година кривична дела тешка крађа и разбојништво су такође у константном паду. Када говоримо о борби против високотехнолошког криминала, у односу на 2012. годину, откривено је 58% више кривичних дела. У оквиру сталне акције „Армагедон“, која је усмерена на сузбијање децје порнографије на интернету, од 2011. године поднето је укупно 575 кривичних пријава против 501 лица због извршења 783 дела против полне слободе на штету малолетних лица.

Што се тиче спречавања корупције, ми се налазимо на путу до јасног циља и чврстог опредељења спречавања и елиминисања корупције у највећој могућој мери. Чврсто верујемо да се то може остварити само на основу развијеног институционалног и ванституционалног система прикупљања, обраде и анализе података, као и уз све напоре који се непрестано предузимају у циљу економског, социјалног и демократског развоја.

Управо статистички подаци указују да је у Републици Србији после доношења нових прописа у области борбе против корупције, који су ступили на снагу у марту 2018. године, борба против корупције много ефикаснија. У периоду од 2018. до 2023. године поднете су кривичне пријаве против 22.137 лица, наредбе о спровођењу истраге су поднете против 1.602 лица, оптужни предлози су подигнути против 1.796 лица, подигнуте су непосредне оптужнице против 109 лица, после спровођења истраге поднете су оптужнице против 923 лица, на казну затвора је осуђено 596 лице, а на условну осуду 1.021 лице.

Када је реч о високој корупцији, у овом периоду поднете су кривичне пријаве против 618 лица, наредбе о спровођењу истраге су поднете против 145 лица, оптужни предлози су подигнути против 14 лица, после спровођења истраге поднете су оптужнице против 78 лица, на казну затвора је осуђено 116 лица, а на условну осуду 17 лица.

Напори који смо уложили у спречавању и борби против корупције препознати су и од стране најрелевантнијег саветодавног тела у овој области –групе држава Савета Европе

против корупције, имајући у виду да је Република Србија позитивно оцењена у оквиру четвртог евалуационог круга испунивши препоруке које се односе на судије, јавне тужиоце и народне посланике.

Чврсто опредељење нове Владе биће наставак политике нулте толеранције и борба против криминала и корупције у којој неће бити заштићених ни по основу партијске књижице, а ни по било ком другом основу.

Поптовани народни посланици,

Дозволите на крају да вам представим министре у новој Влади:

1. **Синиша Мали**, за првог потпредседника Владе и министра финансија;
2. **Ивица Дачић**, за потпредседника Владе и министра унутрашњих послова;
3. **Ирена Вујовић**, за потпредседника Владе и министра заштите животне средине;
4. **Александар Вулин**, за потпредседника Владе;
5. **Адријана Месаровић**, за министра привреде;
6. **др Александар Мартиновић**, за министра пољопривреде, шумарства и водопривреде;
7. **Горан Весић**, за министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
8. **Дубравка Ђедовић Хандановић**, за министра рударства и енергетике;
9. **Томислав Момировић**, за министра унутрашње и спољне трговине;
10. **Маја Поповић**, за министра правде;
11. **Јелена Жарић Ковачевић**, за министра државне управе и локалне самоуправе;
12. **Томислав Жигманов**, за министра за људска и мањинска права и друштвени дијалог;
13. **Братислав Гашић**, за министра одбране;
14. **Марко Ђурић**, за министра спољних послова;
15. **проф. др Тања Мишчевић**, за министра за европске интеграције;
16. **проф. др Славица Ђукић Дејановић**, за министра просвете;
17. **др Златибор Лончар**, за министра здравља;
18. **Немања Старовић**, за министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања;
19. **Милица Ђурђевић Стаменковски**, за министра за бригу о породици и демографију;
20. **Зоран Гајић**, за министра спорта;
21. **Никола Селаковић**, за министра културе;
22. **Милан Кркобабић**, за министра за бригу о селу;
23. **др Јелена Беговић**, за министра науке, технолошког развоја и иновација;
24. **Хусеин Мемич**, за министра туризма и омладине;
25. **Дејан Ристић**, за министра информисања и телекомуникација;
26. **Дарко Глишић**, за министра за јавна улагања;
27. **Новица Тончев**, за министра без портфеља;
28. **Ђорђе Милићевић**, за министра без портфеља;
29. **Усаме Зукорлић**, за министра без портфеља;
30. **др Ненад Поповић**, за министра без портфеља;
31. **Татјана Мацура**, за министра без портфеља;

